X. évfolyam. Budapest. 281. szám. Péntek, 1876. november 24.

Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80

Egy szám 8 krajczár.

Hirdetési díj: 9 hasábos petitsor egyszeri hirdetése 12 kr., többször 10 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilttér: Öt hasábos sor 30 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
Budapest IV. himző-utcza 1. sz.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadtatnak el.
Kéziratok csak rendkivüli esetben küldetnek vissza.

Kiadó-hivatal:
Budapest IV. megyeháztér 9. sz.
Vodianer F. nyomdájában.

Az „Egyetértés“ szerkesztősége himző-utcza 1-sö szám alatt van (kalap- és himző-utcza sarkán). A lap szellemi részét illető minden közleményt ide kérünk küldeni.

A képviselőházból.

— Nov. 23. —

(K—y.) A mit a sophismák, csür-csavaró bizonyitgatások, tetszetős paradoxonok és mindennemü ál-okoskodások tengernyi tudományából Széll Kálmán pénzügyérnek nagy mértékben tudni adatott, azzal ma a költségvetést támadó képviselők mondottainak megczáfolása czéljából némi eviczkélést kisérlett meg a képviselőház ülésén egy két óra hosszat tartó beszédben.

A beszéd nem volt uj; legalább főbb részeiben nem. Hallottuk azt akkor, mikor elődje költségvetését átvéve, némi megtakaritás czimén kapaczitálta a parlamentet az uj szabadelvü aera pénzügyi politikája iránt kedvező hangulatra; halottuk most egy éve e deficzites esztendő exposéjának tartásakor s hallottuk a mult hóban, mikor a jelenleg tárgyalás alatt levő budget előterjesztést a képviselőháznak benyujtotta.

Széll beszéde, logikája és számadatainak egész hosszu sorozata ugy járja, mint a motolla. Nem nyujtva ujat az államháztartás egészének terén, a támadások természetszerüleg azonosak és évről-évre megujulók, tehát a pénzügyminiszter ezekre adott feleletei is ismétlődnek, s egy cirkulus vitiozus az egész, a mit a kényszerüség a képviselőház vitáiban szakról szakra megteremt. — Aztán az ellenzéket vádolják azzal, hogy százszor is egyugyanazon dolgot elmondja, a mely pedig nem mondhat mást, mikor a hozzászólások, a birálatok anyagát nyujtó pénzügyminiszter a politikájában maga sem teremt semmi ujat, semmi változtatást. Egyszerü okvetlenség az, hogy az egyforma rosz politika egyforma hibáit egyformán kell támadni. Változzék meg a politika, mely az ellenzéki táma ások tárgyát képezi s nem fog eszébe jutni senkinek sem szót szaporitni azon hibák felett, a melyeket a pénzügyminiszter maga, hozzászólás nélkül jóvá tett.

Fáj a pénzügyminiszternek az, hogy költségvetését a realitás tekintetében nagy támadások érték a vita folyamában. S kész szászszorta is kikelni a tapasztalatok által bizonyitott merev állitások ellenében. Tagadja, hogy mióta tárczáját birja, egy komolyan megitélhető lépést nem tett a bukással fenyegető államháztartás egyensulyának helyreállitására, s tetézetül képes a rideg számok ereje előtt is szemet hunyni. És képes hirdetni a fenyegető pénzügyi s nemzetgazdasági problebák ijjesztő halmazával szemben az iskolás penzumok kaptafájára levont költségvetési tételek számadataiban az előbb-utóbb bekövetkezendő javulás biztos előjelét!

A kik nem szoktak primitiv együgyüséggel nyugodni bele a numerusok látszatába s nem általtják lelkiismeretöket a tényezők szándékos félreismerésével, azok tudják, hogy valójában csakugyan ott vagyunk ma is, a hol voltunk akkor, mikor a szabadelvü kormány az államháztartás egyensulyának helyreállitása végett a nemzet élére helyezkedett. Mert nem mint a pénzügyminiszter elhitetni szeretné, a bevételi és kiadási összegek apasztásában, vagy szaporitásában fekszik a józan pénzügyi politika sarkpontja. Más a czél és más az eszköz; s a kormány legnagyobb bünét épen az képezi, hogy a kettőt szándékosan vagy rövidlátón össze-vissza elegyitve, minden magasb szempont nélkül, kicsinyszerüségekkel, restrictiókkal és erőszakossággal, ingatag és esélyektől függő politikát üzve, és tulfeszitve az eszközöket, eltéveszti a czélt, melyek elérésére ama eszközöket fel kellene használnia.

Mi nem tudjuk valóban, mi nyujthat jogalapot bármi kételynek azon hit ellenében, hogy a pénzügyi helyzet veszélyes stagnatiójából évek óta egy egyetlen lépést nem haladt. Mert a bevételi rovatok átruházásai, a kiadási tételek átháritásai, a könnyelmü pazarlások egyik vagy másik ágának megszüntetése, a bizonytalan sőt lehetetlen bevételek apasztása, de az igy támadt hiányok erőszakos adók általi pótlása; az államháztartás minden irányu megszoritása, üzemek abbahagyása, felében ugy is felesleges befektetések elodázása és a pénzügyek folytonos deficzitben való kezelése, — ez tán csak nem jelent javulást? Hiszen ez nem csak rosz és változatlan politika, de voltakép egyátalában nem is politika. Ez napról-napra való tengődés, melynek örületes rendszerét épen a felfogható rendszer hiánya képezi, semmi több. A ki az eredményekben keresi a financziális politika változásainak, roszabbodásnak és javulásának fokmérőjét, annak tekintete akár megmeredhet Magyarország pénzügyi életében a deficzit niveau-ján. Ez egy álló pont. Ettől feljebb még nem haladt eddig a szabadelvü kormány kegyelméből a mutató, lejebb még mehet pár fokkal s akkor tán lesz oka „neheztelni“ a pénzügyminiszternek, hogy állapotaink változását a dőrék és vakok tömegén kivül senki se akarja észrevenni. Csakhogy ott, a hova még jutnunk lehet, ott az életgyilkoló fagypont van.

Széll Kálmán folyton hánytorgatja, hogy a kormány mindent megtesz az adózási képesség fokozására, azt azonban, hogy mit tett meg eddig s mi eredménye lett annak, nem mondja. Pedig ebben volna a lényeg. Mert afféle mentség, hogy a kormány idevágó tényei természetöknél fogva csak később hozzák meg s akkor is inkább közvetve gyümölcsüket, mint jól megszokott chiméra nem sokat lendit azon financzkodás hazafiasitására, hogy a „később“ mutatkozó eredmények fejében az egyenes adók roppant felemelésével, az adózók közvetlen tulterhelésével kezdette kormányzatát ugyanezen kabinet akkor, mikor a magánvagyon tőkéi már nagy részben ugy is meg voltak támadva, s ez által egyengette azon nemzetgazdászati és logikai következmény utját, hogy a „közvetett“ eredmények akkor fogjanak mutatkozni, mikor a közvetlen keresetképesség, vagyon, tőke és a megélhetés eszközei elpusztittattak egy species által, minek másutt állam a neve, nálunk pedig nem egyéb a polgárok pénzét és minden javait fogyasztó masinánál.

Hiába szó és hiába igéret, bizonyodás. Azok a tönkrejutott polgárok, azok a romlott s nem javitott hitel és pénzviszonyok folytán semmivé tett vállalatok; a szegénységgel bélelt nyomoruság, mely fölött az éhhalál és öngyilkosság árnya járja táncát, a praeliminárékat borzasztó mértékben meghaladó deficzit és országszerte elterjedt reménytelenség mindmegannyi fokmérő, hogy mennyi az, a mennyiben a szabadelvü kormány létrejötte óta a pénzügyi politika változott; mit tett a pénzügyminiszter az adózási képesség fokozására, — és mit várhatunk költségvetésétől a jövőre bármikor.

Bécsből távirják a „B. C.“-nek, hogy a kiküldött bizottság a bankigazgatóságnak minden várakozás ellenére azt az inditványt tette, hogy a kormányok leiratára az uj bank alapitását illetöleg azon választ adja, hogy az osztrák nemzeti bank ugyan hajlandó a közös bankot megalapitani, de hogy a leküldött bankstatutumjavaslatot a további tárgyalások alapjául nem tekintheti. A bank-igazgatóság ezen jelentést elfogadta, annélkül, hogy hosszabb vita után határozatot hozott volna.

—

Az osztrák független párt rövid idő alatt szervezkedni fog. Eddig a haladópártból 45, a balpártból 14, s a centrumból 4-en lettek tagjává.

—

A bécsi egyetemi lengyel ifjuságot tölhivta a zágrábi és bécsi egyetem szláv ifjusága, hogy csatlakozzék azon tüntetéshez, melynek éle a magyar egyetemi ifjuság nyilatkozatai ellen volt irányozva, mire a lengyel ifjuság következőleg válaszolt:

„A bécsi főiskolák lengyel ifjusága a horvát testvéreknek üdvöt és köszöntést! Leveleteket, mely fölhiv minket, hogy a magyar ifjuság nyilatkozataival szemben a többi szlávokkal együtt mi is foglaljunk állást, jól megfontoltuk s arra következőleg válaszolunk:

Nagyon sajnáljuk, hogy a magyar ifjuság a humanitás elveit egyoldalulag értelmezte; mi ugy hisszük, hogy nem illik hozzá, — habár közvetve is — nemes törekvésében kárositani egy népet, mely az idők sulyos bajai alatt egyetértve fölkelt, hogy egyenlőtlen harczot vivjon a szabadság jog- és hazáért;

Áldja meg isten azon fegyvereket, melyek igaz ügynek szolgálnak és szláv testvéreinknek győzelmet szereznek!

De a szerb nép iránti minden rokonszenvünk daczára is jónak és illőnek tartjuk, fölhivástokat egyetértőleg visszautasitani.

Szerbiának oly szövetségese van, mely népünket sulyos hatalmával elnyomja; mely hitünket és nyelvünket megsemmisiteni törekszik; mely a szabadság és polgárisultság elveit megtagadja, és feldulja azon hagyományokat és érzelmeket, melyek népünk dicső multját alkották.

E szövetséges általi gyámolitás a mi véleményünk szerint danaida ajándék, szava kétnyelvü. A történelem egykor aként fogja ez eljárást megitélni, mint Katalin és Ingolström politikai büneit.

Ennélfogva kötelességünknek tartjuk nem járulni ahoz, hogy a szláv ifjuság a szabadság ama hatalmas ellenségének pártját rokonszenvi nyilatkozatokkal növelje, és intve kiáltjuk felétek: „Csak saját erőtökben bizzatok!“

Ezt azonban nyugodt, föláldozó és hazafias munkálkodással lehet fokozni. Ez a szláv népekre jogot és szabadságot hoz, erőszakos hatalom ellenben csak — rabszolgaságot.“

—

A szerb miniszterium lemondott, mint Belgrádból Pétervárra távirják, de hogy miért, azt elhallgatják. Vajjon nem-e azon esetre tett fogadását teljesitette, ha Milán Csernajeffet miniszterré kinevezi?

—

Zsarnok, ki népéhez folyamodik. Az orosz császár a következő rendeletet intézte pénzügyminiszteréhez:

„Hogy a politikai események következtében a kincstárra háruló rendkivüli kiadások fedeztessenek, a külön bizottság által jóváhagyott jelentésének megfelelőleg utasitjuk önt, hogy nyilvános aláirás utján 100 millió rubelnyi névleges tőkére ötszázalékos bankjegyeket bocsásson ki a következő alapon.

1. Az aláirás a fentebb emlitett bankjegyekre az állambanknál és néhány ön által választott bankfióknál és üzleti irodánál nyittatik meg.

E bankjegyek az 1859 september 1-én kelt szentesités által jóváhagyott szabályzat értelmében az első kibocsátásu 5% bankjegyeket megillető jogokat és szabadalmakat élvezik; a törlesztés 37 év leforgása alatt évenkinti huzások által történik, a nélkül, hogy a tulajdonosoknak joguk volna azt kivánni, hogy jegyeik korábbi vagy későbbi huzásba vonassanak bele.

3. A kibocsátott bankjegyek a közadósságok nagy könyvébe iratnak be, a törlesztési bizottság az állami banknak, az emlitett jegyek névleges tőkéjének azaz százmillió rubelnek teljes törlesztéseig évenkint 5% kamatot és egy százalék törlesztést fog fizetni. Sándor.“

—

A kit férfias elhatározás és becsületes szándék vezérel, nem retteg az a nyilvánosságtól, s kislelküség azt hinni, hogy az ily politika kárt okozna. Kiváló példa erre Franciaország, melynek politikája felé most valamennyi hatalom bizalommal tekint. Igen, mert Decazes herczeg nem fenyegetődzött mint a czár szájával Gorcsakoff, nem szólt erélyesen, de mégis homályosan, mint Disraeli, nem hallgatott mint Bismarck és Viktor Emánuel, s nem mondott sok szóval semmit, mint Tisza Kálmán: hanem nyiltan és határozottan kijelentette a parlamentben, hogy hallja meg az egész világ, miszerint Franczia ország semleges fog maradni.

—

Két jegyzéket intézett a török kormány a párisi szerződést aláirt hatalmakhoz. Egyik a fegyverszünet megsértésére vonatkozik, melyet a szerbek Bukovicz és Ragoszma környékén elkövettek; a másik pedig panaszt emel a montenegroiak ellen, kik a várak élelmezését akadályozzák. Ez utóbbi körülmény annyival különösebb, hogy Nikita fejedelem ezelőtt két héttel önkényt ajánlkozott Niksics vára élelemmel ellátásának megengedésére.

—

Ha az osztrák-magyar titkos és tekervényes politika felől valamit tudni óhajtunk, csak a külföldön kell kérdezősködni, mert ott rólunk többet tudnak, mint magunk. Egy londoni lap, az „E. Bgt.“ jelenti, hogy a konstantinápolyi osztrák-magyar követ, gr. Zichy utasitást kapott az angol konferentia-javaslatot minden pontjában támogatni s csak különös nehézségek esetében kérve Bécsből külön utasitást.

—

Az orosz hadi készülődésekről minden nap meghozza a maga háborus postáját. Odesszából naponkint 12 zászlóaljat a vasutak szállitanak Kisenewbe. A chersoni kormányzóság tartalékosai és szabadságosai már Odesszában vannak s Bessarabiába küldetnek. A mozgósitott hat hadtest decz. 10-én a Pruthnál csatakészen álland. Számos önkénytes is jelentkezik. A városokban mindenütt hölgybizottságok alakulnak, melyek tépést készitenek. Odesszában legalább 4 millió rubelt fognak a 100 milliomos kölcsönre aláirni. Katonai körökben azt hiszik, hogy egy orosz hadtest Szerbiában fog müködni.

Ez okból hir szerint négy gyalogezredből, hat lovasszázadból és 80 ágyuból álló hadtestet alakitanak Kisenewban, honnan az közvetlenül a hadüzenet után Turn-Severinbe fog indulni. Ezek a „Pol. Corr.“ hirei. Más tudósitások viszont azt mondják, hogy a mozgósitás csak lassan halad előre s talán decz. végéig sem lesz együtt a hadsereg. Csak most tünt ki, hogy a vasutak szállitási eszközei elégtelenek, miért is a kormány 280 mozdony és 5000 kocsi vásárlását rendelte el, melyek azonban csak hónapok mulva fognak elkészülni.

—

A török hadi készülődésekről sem hiányzanak friss hirek. Jelentik, hogy a hadsereg Boszniából Sumleába küldetett; maga Bosznia három katonai kerületre osztatott be. Vesil-bey ezredes Bjelina parancsnokává neveztetett ki s azon földmüveket, melyeket a szerbek e város és Popovo közt emeltek, megszállotta. A lázadók legnagyobb része végkép letette a fegyvert; a tél igen kemény s a lakosok nem akarnak harczolni. Wespolovics és három más lázadó vezér Szerbiába készül. Egészben véve a viszonyok Boszniában lényegesen javultak; — a szerajevoi katonai iskola növendékeit tisztekké nevezték ki, s még a mohamedán czigányokat is besorozzák. Csendőrök lesznek belőlök. A görög tartományokban a mohamedán lakosságból nemzetőrség alakittatik, melyet a kormány szerel föl, de mely csak akkor lesz mozgositható, ha az illető tartományokban is lázadás tör ki. A kormány a monastiri vilajet lakosságától 20 millió piaszter hadi adót kér. A görög határon 6 zászlóalj s nehány ezer albániai katona van elhelyezve. Herczegovinából egy török csapat dalmát területen át akart a tengerpartra jutni, hogy onnan hajón Konstantinápolyba szállittassék. Az osztrák hatóságok azonban a szándék valósitását megakadályozták.

—

Anglia szándékáról ezt irja a „Times“. Anglia békereménynyel lép az értekezletbe. A béke érdekében támogatni fog minden javaslatot, melyek biztositékot nyujtanak a fellázadt tartományok jó bormányzata iránt a nélkül, hogy a nemzetközi határok kiigazitása lenne szükséges. Ha Anglia erőfeszitései sikertelenek maradnának, a küzdő felek egyikének sem fog pártjára állani, hanem bevárja, mit hoz a jövő.

Egyről-másról.

Végre is igazat kell adnunk kivételkép Csernátony Lajos urnak, hogy a fusió nem teljes. A vegybomlás processusa tart folyvást, a pártalakulás hagyományos szelleme közelebb hozza a rokonelemeket Sennyey „jeles beszédnek“ mondá a Tiszáét, Tisza „remek beszédnek“ mondá a Sennyeyét, a „Hon“ gratulál mindkettőnek, s a kölcsönös bókolás kideriti mennyire kár volt a loyalisan duzzogók jobboldali csoportjának szabadelvü és nemzeti politika követésétől félteni a Deák-Tisza osztrák pártot.

Olyan atyafiságos perpatvar volt e különállás, melynek nem volt sem közjogi, sem létjogi, sem „benső sem formai“ alapja. Mert hiszen a vezérek fogafehéréről leolvasható korkülönbség még nem biztosit a koreszmék különbözőségéről. Az egyik is apja fia, a másik is az, neveltetésénél és családi hagyományainál fogva mindkettő aulicus törekvések ápolására hivatott konservativ csemete, valóságos udvari aloek, melyek élnek századokon keresztül, de csak száz évben egyszer hajtanak virágot.

Föltesszük a közönség józan eszétől, hogy a szirmok és levelek, tüskék és szárak aprólékos változataiból, többé nem fog erölködni elvi szabásu osztályzatokat felállitani, a mikor oly takarosan megegyeznek a közös vámterület politikai és nemzetgazdasági szükségében és a külügyi politikának kamarillaris irányzatában.

Talányfejtegetéssel bibelődik meglehet néhány szőrszáll finomságu diplomatiai vonásban észrevehetnek ismertetési jelül szolgáló párt anyajegyet, de abban mégis igazat fognak adni nekünk, hogy nemzetök jogosult érdekeinek megvédésében, mint tojás a tojáshoz, hasonlitanak ama gyermekhez, ki anyja kenyerét ajándékozza a német komédiásnak.

Régi allegoria ugyan, s a költők által gyönyörübbnél gyönyörübb dolgozatokban van megörökitve anyához hasonlitani a hazát, gyermekeinek számitva, kiket szült és táplál, de ki tehet róla, hogy régisége mellett sem vesztek ki a hálátlan gyermekek, kiknek államférfiui válfaja olyan mint a száj, mely marja a neki tápot adó kezet, s nevezi ezt „magasabb“ politikának. Pedig hát olcsóbb beléptijegy mellett is élvezheti Petaud király udvarának szinrehozott komédiáját minden gyerek ember és minden ember gyerek.

*

Ragályi Ferdinand ötletekben dus beszédének egyik pontja megérdemelné a hosszasabb eszmecserét azon tétel felett, nem volna-e tanácsosabb a jelen parlamentaris szavazó gépezet mellett, évenkint mindössze egy napra hivni egybe az odaadó bizalom nyilvánitása végett a mostani tisztelt házat. Mert hogy jelenlegi alakulásában és működésében nem használ semmit, hanem árt nagyon sokat, az már meglátszik a közvélemény fagyos közönyén és észrevehető bizalmatlanságának szembeszökő jelenségein. És vajjon ki is lelkesednék ezért a rosz machináért, mikor az események óriás nyomására sem bir lélegzethez jutni véleményszabadsága és elhatározási komolysága?

Simonyi Ernő határozati javaslata a magyar nemzet külügyi hitvallásának tekinthető, oly szabatos, erőteljes, igaz minden izületében. Nem támadhatják meg a ház szónokai, annyira átérzik fontosságát; nem vitatja a sajtó, oly egyhangulag elfogadja benső meggyőződése; s mégis elszigetelve fog állani pártunk a döntő szavazásnál. Szomoru jele ez annak, hogy pártunkon kivül egyetlen egy pártja sincs a háznak, mely nemzeti érzelmeit képviselni és annak a megfelő időben hangot adni erkölcsi bátorsággal birna. Egyedül állunk e kérdésben is, mint állunk valamennyiben, jelével, hogy hiven, igazán, önzetlenül és hazafiasan csak e méltatlanul gyalázott, örökké üldözött párt képes a miniszteri szemöldökök hunyorgatasa és a két szék között kapkodó ellenzéki kormánypártiság gyávaságával szemközt képviselni a nemzet ügyét.

Ám legyen! De előre is tiszta lelkiismeretünk rendületlenségével utasitjuk vissza a szemtelenkedést, melyre már uszító nógatást nyert irányunkban a kormánypárti sajtó; máskülönben érthetetlenné válik a „Hon“ mai csipkedése, mely „idő előtti harczias politikának“ kereszteli pártunk határozott külügyi politikát követelő fellépését.

Mi jeleztük előre, hogy legközelebb fordulat fog beállani a kormánypárti sajtó külügyi politikájának hangjában. Tegyék! A semmirekelőségnek meg van a kormánypárti joga, fordulni, a hányszor parancsolják; de hogy e fordulat leplezgetése végett régi szokásukhoz képest, pártunk ellen forduljanak vádaskodólag, gyanusitólag és pimaszul, mert ez a nemzet álláspontjának, mely az iment még egy volt az övékkel, kifejezést adott, az tulmegy az impertinentia minden korlátán.

Azt hiszik, nagy gyönyörünk telik, hogy a parlamenti pártok között csak a mienk bir hivatásának, lelkiismeretének és kötelességérzetének tudtával? Bizony nem! De ép azért, ha gáncsolnak, tegyék okosabban és becsületesebben, mert olyan magyar embert nem találnak Magyarországon, a ki pártunkat fogja lenézni, amiért hogy Andrássy-Tisza urak a nemzet háta mögött a reactionarius körökkel együttesen szőnek ármányt muszkabarát érdekben. Mentegessék e gyalázatos nemzetellenes politikát, a kormányegyedáruság jovoltáért, a mint lelketlenségökben képesek: de ne keressék e munkájokhoz mi felénk a botránykövet. Torkig jóllakott a közvélemény ama rut taktikával, mely az elvfeladást ugy védte, hogy megtámadta a becsületes elvhiveket, miért nem csapnak fel politikai rimának. Azért, mert most a külügyi politika terén is a nemzet nyilt érdekeinek feladására vetemednek és ez ujabb erkölcstelen lépést igazolni nem képesek, ne keressék bennünk a szálkát, hanem átkozzák meg saját nyomorult lételöket.

A jogügyi bizottságból.

— November 23. —

Az igazságügyi bizottság mai ülében folytatván a büntető törvénykönyv tárgyalását első sorban a 169, §. szövegének megállapitásával foglalkozott.

Pauler előadó a következő szöveget ajánlja: Hat hóig terjedhető fogsággal s 500 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik, a ki valamely büntett vagy vétség elkövetőjét e cselekménye miatt a 167. §-ban meghatározott módon dicsöiti vagy nyilvánosan kitünteti.

Chorin a §. teljes mellőzése mellett szólal fel, véleményét azzal indokolván, hogy az efféle rendelkezés rendőri és nem büntető törvényben van helyén.

Hodossi szerint csak a büntett vagy vétség elkövetőjének nyilvános kitüntetője volna büntetendő.

Csemegi államtitkár oda nyilatkozik, hogy a szóban forgó rendelkezés már a büntetés nagyságánál fogva is ide a büntető törvény könyvbe való-, nem pedig a rendőri törvénybe és kéri a bizottságot, fogadja el az előadó által inditványozott szöveget.

Bokros azon kérdést intézi, vajjon az eddig elkövetett büntények dicsöitője is büntettetik az ez után elkövetendők magasztalója.

Csemeghy államtitkár erre azt válaszolja, hogy ezre nézve is az elévülési szabályok fognak alkalmaztatni.

Bokros ezután kijelenti, hogy nem fogadja el az előadó által inditványozott szerkezetet sem, mert attól tart, hogy ez veszedelmes fegyver lesz, mely csak visszaélésekre ad alkalmat.

Horánszky szintén a mellett szólal fel, hogy a §. kihagyassék. Ellene van, hogy a véleményszabadság korlátoltassék mig az a jogsérelem határain belől marad, és a mihelyt csendháboritássá fajul a rendőrség büntetése alá tartozik.

Horváth L. szintén a §. kihagyása mellett nyilatkozik, s minthogy az abban foglalt elveket helyeseknek tartja, de nem ide valóknak, inditványozza, mondassék ki az, hogy ezek iránt a rendőri törvény intézkedik.

Juhász csatlakozik e nézethez, mire a bizottság abban állapodik meg, hogy a §. innen kihagyatik.

A 170. §. kimondja, hogy 1 évtől 5-ig terjedhető állami fogházzal büntetendő az, a ki a 167. §-ban meghatározott módon nyilvánosan a király személyének sérthetetlenségét, a trónöröklési rendet, az alkotmányt, a monarchia másik államával fennálló kapcsolatot, a királynak az országgyülésnek vagy a közös ügyek tárgyalására hivatott bizottságnak törvényes jogát, vagy pedig a törvény kötelező erejét megtámadja, — ugy szintén az is, ki a magyar állam lakosait vagy azok egy részét az alkotmány, vagy pedig a magyar államhoz tartozó országok közt fenálló kapcsolat iránti gyülöletre izgatja.

Pauler előadó azon módositást hozza javaslatba, hogy a megtámadás helyett izgatás tétessék.

Chorin azon meggyőződésben van, hogy e § igen messze megy és lehetetlenné teszi, hogy a törvények megváltoztatása iránt actio fejtessék ki, a mi alkotmanyos országban az izgatásnak bizonyos nemével jár. A mi a megtámadást illeti, erre nézve már van intézkedés a javaslatban s e § szerint azon izgatás fogna büntetni, mely a fennálló törvények és intézmények törvényes uton való megváltoztatására irányul és a § 2-ik része még tovább megy, mert a gyülöletre való izgatást is büntetni kivánja.

Pauler előadó erre azt válaszolja, hogy mi a másik állammal fenálló kapcsolatot illeti, itt nem e kapcsolat módozatairól, hanem magáról a kapcsolatról van szó, és a ki e kapcsolat megszüntetésére izgat mindenesetre büntetendő tényt követ el.

Csemeghy államtitkár azon nézetben van, hogy a „megtámadás“ kifejezés mindenesetre még szabadelvüségi szempontból is helyes, mert világosan kifejezi, hogy nem a vélemény nyilvánitás, nem a discussió, hanem egyenesen a megtámadás büntettetik; azonban nincs ellene, hogy „izgatás“ tétessék helyébe. A mi az alkotmány elleni gyülöletet illeti, ez egészen egyebet tesz, mint az alkotmány egyes intézményeinek megváltoztatására törekedni. Magyarországon bizonyára ha valahol — leginkább van értelme annak, hogy a rakoncátlan individualismus tulkapásai ellen magát védelmezze még azon áron is, hogy ha a liberalismus pillanatra háttérbe szoritattik.

Horánszky változatlanul elfogadja a §. első részét, a „megtámadás“ szót nem változtatná meg, mert a helyett nem lehet mást tenni, a gyülöletre izgatás helyett azonban gyülöletre „lázitást“ kiván tétetni.

Horváth L. a §. megtartása mellett szólal fel, mely a mi viszonyainknak megfelelő s mert legkevésbé sem korlátozza a higgadt tárgyilagos vélemény szabad nyilvánitását.

Juhász a megtámadás helyett izgatást kiván tétetni s nem tartja szükségesnek, hogy a § második részében az alkotmány elleni izgatás külön felemlittessék.

Komjáthy elégségeseknek tartja az előbbi §-ok intézkedését az uralkodó személynek védelmére. Szóló azon párthoz tartozik, melynek létalapja azon nézet, hogy a monarchia másik államával való kapcsolat káros és ha e pont megtartatnék, szóló pártjának egész müködése lehetetlenné tétetnék.

Chorin veszélyesnek tartja, hogy a büntető törvény az 1848-ki sajtótörvényen tul megy. Szóló elismeri, hogy az 1867-ki XII. t. cz. ellen engedetlenségre való izgatás büntetendő cselekmény, de nem büntethető azon izgatás, mely a közvéleményt meg akarja győzni, hogy e törvény káros. Ne mejünk tovább mint az osztrák büntetőtörvény ebben pedig ilyen intézkedés nincs. Bizonyos mozoghatási kört mégis csak kell engedni az alkotmány megváltoztatására czélzó véleményeknek.

Marsovsky a §-t Horánszky módositásával elfogadja.

Hodossi sajnálja, hogy 1868-ban nem emelkedett törvényerőre e §. A megtámadás helyett az izgatás kifejezés mellett nyilatkozik. A mi az állami kapcsolatra vonatkozik, az 1848-ki sajtótörvény kifejezéséhez való ragaszkodás annyi lenne, mint nem venni tekintetbe az 1868. XII. törvényczikk fenállását.

A bizottság végre a §-t elfogadja, az első részben a megtámadás helyett izgatást tesz és a 2-dik részből a gyülölet szót kihagyja.

A 171—173 §-ok változatlanul elfogadtatván, az ülés véget ért.

Horánszky Lajos

ORSZÁGGYÜLÉS.

I.

Széll Kálmán ma két óráig tartó beszédben válaszolt a költvégvetés ellen szóló képviselőknek, s iparkodott a többséget megnyugtatni a budget ellen felhozott vádakra nézve. A beszéd bár a terjedelmesebbek közé sorozható, még sem tette meg a várt hatást, s a képviselők jelentékeny része hidegen fogadta azt.

A beszéd éle leginkább a széls ő jobb oldali képviselők ellen volt irányozva, kikkel Széll Kálmán egyenkint foglalkozott. Evvel körülbelül befejeztetett a vita, s a holnapi ülésen már csak egy szónok fog szólani, és pedig a költségvetés ellen.

Kilátás van azonban arra, hogy a részletes tárgyalásnál is fordulnak majd elő hevesebb vitatkozások, főleg az apropriatió kérdésénél.

Széll Kálmán beszéde után még Szülő szólt, s forczirozott pathosszal a költségvetés mellett. A beszéd mindvégig derültségben tartotta a házat.

II.

A képviselőház ülése november 23-án.

Elnök Ghyczy Kálmán.

A kormány részéről jelen vannak: Tisza, Széll, Péchy, Wenckheim, Bedekovics és Szende miniszterek.

A mult ülés jegyzőkönyve észrevétel nélkül hitelesittetik.

Elnök. Bemutatja 1238 kis ujszállási polgárnak Csanády Sándor képv. által beadott kérvényét az önálló vámterület és független nemzeti-bank felállitása tárgyában.

Ordódy Pál előadó: a pénzügyi bizottság jelentését benyujtja azon törvényjavaslatra nézve, — mely a belügyminiszter által a megyék 1877. évi közigazgatási árva és gyámhatósági kiadásainak fedezésére benyujtatott.

Következik az 1877-dik évi államköltségvetés általános tárgyalásainak folytatása.

Borlea Zsigmond beszédében az adóexecutió ellen kel ki, eseteket hoz fel annak igazságtalan behajtásáról, s a költségvetést nem fogadja el.

Rády Endre leginkább a külügyi politikáról szól, s ámbár a keleti ügyben teljesen osztja Simonyi nézeteit, da határozati javaslatának elfogadását nem tartja opportunusnak. Tiltakozik az ellen, mint ha Magyarország boszu politikát akarna üzni, mert akkor támadásait első sorban nem Oroszország ellen intézné. (Helyeslés bal felől.) Nem óhajt orosz culturát, s rokonszenve Törökország irányában hálaérzetből ered, s ha Európa hálás lett volna Bécs megmentője Szobjeszky nemzete iránt, most nem állanánk szemben a keleti kérdéssel. Végül pénzügyi oldalról támadja meg a költségvetést, melyet elfogad részletes vita alapjául.

Steinacker Ödön a közös ügyek érdekében emel szót, s a bank és vámkérdésben is közösséget óhajt. A többség ép ugy mint a nemzet többsége nem viseltetik bizalommal a kormány iránt, s ép ezért, miként Nemes Nándor mondá, nem is sietnek annak védelmére. Polemizál Pulszky és Mudrony ellen, végül kijelenti, hogy nem fogadja el a költségvetést.

Nemes Nándor gr. személyes kérdésben szól, s tiltakozik Steinacker ellen, szavai rosszul magyarázásáért.

Széll Kálmán pénzügyminiszter. Három kifogásra akar különösen felelni, és pedig arra, mintha az előirányzat nem nyugodnék realis alapon a pénzügyi helyzet az utóbbi 3 év alatt nem javult volna, s végül, mintha a megtakaritásoknál vagy meg nem takaritásoknál mulasztások követtettek volna el.

Simonyi ellenében tagadja, hogy a ház nem volna birtokában a hozzászólhatásra szükséges adatoknak. Azután megkezdé a polemiát, a költségvetés ellen szót emelt képviselőkkel:

Zichy Nándor gróf azt mondotta, hogy a praeliminárék nem feleltek meg a zárszámadások eredményeinek soha. Nem fogadhatom el ezen állitást egész terjedelmében, nem pedig azért, mert a zárszámadások gondos kutatása azon meggyőződésre vezet bennünket, hogy 1868-tól fogva 1872-ig bezárólag, sőt részben 1873-ig is az előirányzatokat a zárszámadások vagy meghaladták az évek elején, vagy azokkal egyenlők voltak az évek többi részében 1871 és 1872-ben. 1873-ban kezdődött az, hogy a zárszámadások mögötte maradtak az előirányzatnak. És miért? Azért, mert a közgazdasági nagy válság és azon elemi csapások, melyek az országot érték, kifejezték magukat a zárszámadásokban, a hol azon bevételi előirányzatok, melyek a korábbi évek tapasztalatai alapján történtek és a még akkor nem ismert zárszámadások által nem recificáltattak, — magasan voltak felvéve. Igy volt az 1873, 1874 és 1875 ben. De éppen ezért szállitottam le ezen előirányzatot, ezért igyekeztem minden előirányzati tételnek alapját itt a házban bemutatni és ha a t. ház gondos birálat mellett azt látja, hogy egyik másik tételt meg lejebb kell szállitani, én részemről szivesen elfogadom, mert az álláspontomat könnyiteni fogja, mert ez érdekében áll az állam háztartásának, és törekvésem is ez; csakhogy itt is mértéket kell tartani és ugy az állam hitele érdekében, mint az igazság felderitése szempontjából bizonyos mértékben felül nem szabad menni ugyan, de azon alul nem szabad maradni. (Helyeslés.)

Azt állitja Zichy Nándor gróf t. barátom és igy aprecialja a fedezetet, hogy 6 millióval több van felvéve, kettő ugymond az állami üzemeknél és 4 az egyenes adóknál, (Zichy Nándor gróf közbekiált: És illetékeknél) és az illetékeknél. Ami az állami üzemeket illeti, lássuk, mennyiben van igaza a tisztelt képviselő urnak. A mint tudni méltóztatik az 1876- és 77-ik évre a bevételeket leszállitottam, és felvettem jószágok, bányák, erdők czimén 20 millió 200,000 frtot; bejött 20.170,000 frt, tehát annyiban vettem fel a hármat együttvéve, mint a mennyi 1875 ben e háromból együttvéve befolyt. Nem tagadtam a pénzügyi bizottságban sem, hogy akkor, midőn az ország azon részét, melyben az államjószágok legnagyobbrésze van, Torontált, Temest oly elemi csapások, árviz, fagy érték, mint az idén, ott a bérhátralékok behajtására csak kedvező termés esetén van kilátás, de felvettem e czimen az évenként fizet kötelezett összeget, mely nagyobb lesz jó termés esetében, ellenkező esetben pedig kisebb, de igen nagy különbözetet alig fog felmutatni, a miről egyébiránt ily bevételeknél jótállás nem lehet.

Ami az illetékeket illeti, t. barátom tudhatja, hogy azok leszállitásakor hozzájárultam a pénzügyi bizottságban, de az a tétel magasabbra van felvéve mégis, mint amennyire a 75. évi és az idei eredmény jogosit, de mily alapon vétetett ez fel? Nincs felvéve több, mint az, ami évenkint kirovatik, ami évenkint esedékes, egy, vagy 1 és fél millióval kevesebb, és nincs felvéve a hátralékos 20 millió frtból semmi. Fel van véve a kettőből 15 millió. Ha jó lesz a termés — ami igen kivánatos, — és javulni fog a fizetési képesség, több is fog befolyni, ha nem, valamivel kevesebb.

De egyik ok az is volt, mert tudtam, hogy 1877-ben nevezetesebb illetékek lesznek esedékesek, melyek a differenciát nagynak semmi esetre sem fogják feltüntetni. De elfogadom; legyen tehát egy millióval kevesebb. Ugyan kérem oly budget ellen, melyben 190 millióból csak egy két millió frtot lehet kifogásolni, vajjon az irrealitás vádja emelhető-e?

Ami az egyenes adókat illeti, nem fogadhatom el az érvelést, melyet képv. társam felhozott. Azt mondá, az egyenes adókról, hogy már egyszer fel van véve az egyes adótételekben, ami az adóhátralék fejében befoly és ismét a másik czimen 4 millió frt volna felvéve e czimen, pedig az 1875. évi zárszámadási eredményeken kivül már a folyó évi szolgálata is be van tudva.

Mindkét érvelést alaptalannak kell kijelentenem. Az elsőt azért, mert az uj kezelési törvény értelmében az adóhátralékok 1876-tól fogva elkülönitve lesznek könyvelendők és elszámolandók, és mert az 1876. évi kezelési törvény értelmében az adóhátralékra vonatkozó eljárás eredményekép föltétlenül be kell abból valaminek folynia, nekem nemcsak jogom, de kötelességem e czimen valamit felvenni.

És van még egy másik argumentum is; és ez döntő, mert az előbbire azt mondhatná valaki, hogy csak a papiron van előirányozva, de tényleg nem fog befolyni. Áll-e tehát az a mit gr. Zichy Nándor mond? hogy t. i. a 77-iki előirányzatban az egyes tételeknél az összes 75-iki eredmény és a folyó év szolgálata be van tudva? Ez nem áll. Igen egyszerü számitást és nem szemfényvesztő számcsoportositást fogok a t. ház figyelmébe ajánlani. Praeliminálta 1877-re egyenes adók fejében 86 millió forintot, a kataszteren kivül, mely csak nem lehetett a 75-diki zárszámadásokban; 84 millió frtot praeliminált am; 75-ben pedig bejött 72 millió tehát praeliminálva van 12 millió frttal több. De ezen 12 millióban benne van a 8 millió ft jövedelmi pótadó, mely 1875-ben a zárszámadásokban nem lehet benne és benne van a szállitási adó egész összege is, mely 75-ben csak 5 hónapig volt érvényben és 1.200,000 frt többletet tesz. Ha tehát ezeket méltóztatnak fölvenni, s a 75-iki eredményekhez ezen összegeket hozzáadva, teljesen összevág az eredmény a 77-iki előirányzattal, ha a 76. év szolgálatának eredménye is számba vétetik, és itt nincs igaza a t. képviselő urnak, hogy az egyes tételeknél rá ez is számba véttetett.

Zichy Nándor gr. közbeszól: És még ezen fölül 4 millió!

Széll Kálmán pénzügyminiszter. Igy se fogadhotom el. Mert 1875-ben bejött 72 millió frt. Mi jött be 76-ban, mennyivel jött be több? 76 január elsejétől september végéig 7 és fél millióval több, és jelenthetem a t. háznak, hogy október hónapban bejött 2½ millióval több. Az egyenes adók czimén tehát 10 millió bevételi többlet: Hozzáadva 72 höz a 10 milliót, lesz 82 millió, és miután a kataszteren kivül 84 millió praeliminálta tik, és miután az augusztusban kivetett jövedelmi pótadó nem az egész jövedelmet hozza, hanem az év hátralévő részében fog leginkább befolyni, sőt egy része a jövő évre is átmegy, azt hiszem, hogy teljes jogosultsággal lehet felvenni az általam előirányzott összeget és teljesen jogosulatban azon állitás, hogy a folyó év szolgálatán felül 4 millió van a költségvetésbe felvéve. (Helyeslés középen.)

Ezután hosszasan foglalkozik Bujanovics beszédével, s áttér Simonyi megjegyzésére.

Simonyi Ernő t. képviselő urnak azon kifogását, hogy hiszen az adókat emeltük 14—15 millióval és a bevételeknek végösszege mégis csak ugyan az, a magam részéről, nem értem. Nem értem pedig azért, mert az épen most előadottak folyamában igyekeztem kimutatni, hogy azért nem nagyobb a bevételek évi összege, mert 17 milliót a fedezetből kitöröltem a bevételek más ágaiból; már t. ház egy végösszegből három négy csoportot kihagyunk, és megint három azokkal egyenlő csoportot hozzá teszünk is, a számitás összegének ugyanannak kell lenni. Nem azért kevesebb ezen bevétel, daczára a 15 millió adóemelésnek mintha 15 millióval kevesebb jött volna be 1876-ban, hanem azért mivel ugyan annyit leszállitottunk az előirányzatban, mint a mennyit ezen adóemelés kitett.

Átmegyek a kifogások második csoportjára, arra a helyzetre, melyet ezen költségvetés mutat. Az mondatik, hogy nem javult a költségvetés, ott állunk a hol voltunk ez előtt két évvel.

Zichy Nándor gróf t. képviselő ur abban találja a helyzet nem javulásának, egyik jelenségét, hogy nagyobb a deficit mint a mi 1875-re előirányozva volt.

Méltóztassék el nem fejlejteni, hogy a bevételek leszállittattak, illetőleg megszorittattak, de ez csak nem rontása a pénzügyi mérlegnek és helyzetnek, mert azon összeg erejéig, a melylyel leszállittottuk a bevételeket, csak nem rontottuk meg a helyzetet.

Ha azon 9 millió forintot, a mivel leszállitottuk a bevételeket 1876-ban is leszállitottuk volna a bevételekből, akkor a 76-iki előirányzott deficzit 15 millió helyett 24 millió lett volna. (Felkiáltások: Ugy van!) E között és az 1877-re előirányzott deficzit közt 7 millió a különbség, és igy 7 millióval jobb ezen költségvetés, mint az 1876-iki, pedig a mint a tisztelt képviselő ur méltóztatik tudni, van benne uj teher is, az uj kölcsön kamat, az arany-agio emelkedése folytán előállott költség többlet, a mi megint képvisel egy jelentékeny összeget, mely 1876-ban nem foglaltatik. És pedig ha ezen ujabb teher benne nem volna, ha igazságosak akarunk lenni az összehasonlitásban, ezt is tekintetbe kell venni és e szerint a javulás a 77-iki költségvetésben még nagyobbnak tünik fel. Simonyi tisztelt képviselő ur azt mondja — és igy apretiálja ő a helyzetet — hogy az eddig befolyt jövedelem azt mutatja, hogy nehezen, vagy aligha eléri az ideit és igy az idei deficzit vagy nagyobb lesz, mint 1875-ben volt, vagy legalább is eléri azt.

Engedelmet kérek, bátor vagyok a t. képviselő urat arra felkérni, legyen szives utána nézni az általam kiosztott kezelési kimutatásoknak, a melyeket, ha méltóztatik átvizsgálni, nem fogja azt találni, hogy az idei bevételek roszszabbak vagy nem jobbak, mint a mult éviek. Mert abból kiviláglik, hogy már is 10 millióval több a bevétel, mint a mennyit bevettünk 1875-ben. Minő lesz a kiadás, nem lesz-e valamivel több? azt nem tudom megállapitani, mert vannak uj kiadások én ez uj kiadások összegét, a melyek a kiadásoknak egy nevezetes részét képezik; mint a kamatok és arany-agio fixirozni nem lehet; de azt tudom, hogy a bevételeknél a helyzet javult és tudom azt, hogy a mit e részben a t. képviselő ur állitott, az határozottan tévedésen alapszik.

Szóló tiltakozik Bujanovics azon állitása ellen, mintha a pénzügyi helyzet csak annyiban javult volna, mert az adók emeltettek, holott a kiadások is redukáltattak, az 1874-diki 260 millió kiadás 1875-ben már 233 millióra redukáltatott. Ezután ugy folytatja:

T. barátom Zichy Nándor gróf és vele akarok átmenni — ha egyszer megengedi nekem — a vádak és kifogásoknak harmadik csoportjára, melyek ezen költségvetés és a kormánynak tettei és politikája ellenében különböző szempontokból emeltettek. T. barátom ugy fejezte ki magát és én az ő szólamát kivánom használni, hogy ennek a kormánynak azt, hogy az országot szerencsétlenségek érték, vádul nem rója fel; de igen is felró egyet a mit szerinte helyesen lehet felróni, hogy ennek a kormánynak nincs meg, a mint magát kifejezte, a maga ügyködési képessége.

Mivel méltóztatott azt bizonyitni? T. képv. társam bizonyitja azzal, hogy terveztetett egyszer egy operatio a vasutakat illetőleg, mely nem vitetett végbe, hanem bevonatott egy másik operatióba, melyben egy optionalis viszony állittatott elő és ezen késedelmes eljárás folytán ma már ott vagyunk, hogy nehezebb ma pénzt előteremteni, mint máskor.

Figyelmeztetem t. képv. társamat arra, hogy a késedelmes eljárásnak vádja talán nem egészen alapos. T. képv. társam egyszer a kormányt s engem abban az időben azzal támadott meg, hogy felhatalmazással akarunk a parlamenti időszak betelte utáni és a másik ülésszak összeüléseig terjedő időben rendezni oly fontos ügyeket, minők a vasuti ügyek. Ez — mondá ő — helytelen, alkotmányellenes eljárás. Ő, a ki egész objektivitással szól a dologhoz, ezen tul nem ment; de voltak más szónokok, kik ezen is tul menve, azt insinuálták a kormánynak, hogy jönnek a választások és azért kell felhatalmazni itt is, ott is.

Mi ezen felhatalmazással azért nem éltünk akkor, mert nem volt rá szükség, mert a felhatalmazásnak ténye maga meghozta a maga moralis erejénél fogva azon hatást, a melyet attól tartunk, és elodázta azon veszélyeket, melyeket ha nem adatott volna meg a felhatalmazás, előre láttuk. Bevártuk a parlament összeülését; és előterjesztettük a törvényjavaslatot, és terjesztettük ugy, hogy azon felhatalmazás basisára fektetett operatió bevonassék egy másikba, a rente operatióba. Ma a t. képv. ur nekünk bünül róvja föl, hogy miért nem éltünk azon felhatalmazással, mert a késedelmes eljárásnak másképen akartuk azelőtt e a nem sikerülés folytán változtattunk a müveleten; hanem bevonatott azért, mert sohasem volt mint egvedül álló müvelet intentionálva és azért vontuk be a rente operatióba, hogy egyes apró cseprő kölcsönöket kötni nem lehet, s hogy azon társulatokat nem lehet elveszteni, Európaszerte hurczolni, hanem be kell vonni az ő dolgaikat ezen operatióba. Talán azért, mert az optionalis viszony felállittatott, mert a kormány nem használta a felhatalmazást, azért állott volna elé a nehéz helyzet?

Engedelmet kérek, nem azért nem helyeztetett el a renténck másik fele, mert egy optionalis viszony állittatott fel, vagy azért, mert késedelmes eljárás vádja terheli a kormányt, hanem azért nem helyeztetett el, mert az idők sulya Europaszerte, egy nagyobb, a keleti válság bekövetkeztéből való félelem oly helyzetet teremtett, a mely helyzet erősebb mint sok más kormány, és melynek hatását érezzük mi is — és ezt én semmiképen sem vonakodom bevallani — de melyet előre látni nem lehetett. Nem volt tehát késedelmes ezen eljárás, vagy volt értelme ezen vádnak melyre a t. képviselő ur hivatkozott vagy nem volt. Méltóztassék kegyesen a felhozott factorokat tekintetbe venni és beismerni, hogy lelkiismeretesen alaposan formulázni ezen vádat nem lehet. Hogy pedig volt értelme e vádnak — s ezt felteszem, mert üres szalmát a t. képviselő ur csépelni nem szokott, hanem bizonyos okok miatt hozta fel ezen dolgokat is. Azt mondja, hogy nincs meg a kormánynak ügyködési képessége s beszél arról, hogy a catasteri eljárásnak minő müködés követeltetik. Kivetünk egy-két milliót azért, hogy ugyanazon összeget bevegyük. Engedelmet kérek, ezen catasteri müködésben való eljárás épen olyan, mint a minőt nekem a törvény előirt, azon törvény, a melynek meghozatalában és pedig nem kis részt a tisztelt képviselő ur is a törvényhozás egy másik házában vett. E törvényt kell megtartanom. Ez nekem kötelességem. Az eljárás teljesen e szerint megy és nem áll az, hogy egy-két milliót adunk ki egy-két milliónál, mert egy-két milliót adunk ki egyszer örökös egy-két milliónál. — E közt nagy különbség van. (Helyeslés.) Meglehet, hogy ez is talán csak olyan mathematikus, algebraikus apró haszontalan kis foglalkozás, a melyből én tisztelt képviselő urak szerint kibontakozni nem birok. En nem tehetek róla; engem megütnek ezen állitások és azokat nekem recificálnom kell. Azt mondja a t. képviselő ur, hogy kellő rendszer mellett olcsóbban és jobban lehet a közigazgatást vezetni, és ma, mikor ekkora a deficzit, még sem áll elő a kormány a kellő és jó rendszerrel. En t. ház általános szólamokban, általános kifejezésekben oly sokszor hallottam ezt emlegetni, hogy csak ugy lesem az alkalmat, a mikor egyes concret eszmét megkaphatok, hogy itéljek a fölött, hogy mi rejlik, mi lappang azon általános kitételek alatt. El lestem egy ily concret eszmét a képviselő urtól a ki tárczámra vonatkozólag — engedje meg hogy én kizárólag ezzel foglalkozzam — azt mondja, hogy a pénzügyi tárczánál is lehetne olcsóbb és jobb adminisztratió, ha az adóhivatalok beosztása és a gyakorlati ügykezelés által reformok történnének.

Tehát az adóhivatalok beosztása egyik nagy emeltyü, a mely jobbá és olcsóbbá teheté a közigazgatást a pénzügyi tárczánál? En leszállittottam az adóhivatalok számát 84-el és ma az ország minden részéből jönnek a panaszok, hogy miért mentem idáig? Ha tovább megyek, jobbá és olcsóbbá teszem-e a közigazgatást? vagy azt hiszi a tisztelt képviselő ur, hogy valami nagy financzialis kincsek rejlenek e téren? En, azt hiszem, hogy nem. A gyakorlati ügykezelés pedig talán mégis csak némi részben — megvan egy oly tárczánál, mely a maga költségeit beállitja a rendes költségeket illetőleg — 1877-re 37 és egy fél millióval, mig ugyanazon költségek 1875-ben 43—44 millió frtra 1873—74-ben pedig 50 millióra rugtak.

Ha a gyakorlati ügykezelésnek egyszerüsitésére, jobb berendezésére és takarékosságra nem törekedném, ugyan miből birtam volna a költségeket saját tárczámnál 1875-ről 1876-ra 3 millióval és 77-re ismét három millióval apasztani? (Tetszés a középen.)

Azt mondja a t. képviselő ur, hogy jobb ügyködési képességgel a vasutak csoportositásának és a tariffa rendezésének terén több történhetett volna két, mint ő mondá 3 év alatt, mint a mennyi történt. Hiszen igaz, hogy én arról nem tartozom számot adni, hogy mi történhetett volna 3 év alatt, mert mi csak másfél év óta vagyunk szerencsések az ügyeket kezelni, hanem annyit mondhatok, hogy annyi, a mennyi ezen a téren másfél év alatt történhetett, ismétlem annyi, de nem annyi, mint a mennyinek történni kellett, a mennyi kivánatos lett volna, mindenesetre megtörtént. A vasutak rendezetlen ügyének rendezése tekintetében csak nem lehet félreismerni, hogy sok történt. A kártéritési igények kiegyenlitése, a melyek mindig Damokles kardjaként lebegtek felettünk, az egész vonalon megindult, s kis hijával befejeztetett. Megtörtént az, hogy a vasutak függő ügyeiknek és apró cseprő kölcsöneiknek rendezése által bekövetkezhető zavaroktól megmentettek. — Előkészittetett nem egy vasuti társulatnak fusiója! történtek a tariffákban — csak az államvasutakat veszem — s részben innen van a bevételek többlete is. Történtek az állami befolyás megszerzésére igen fontos lépések egyes fontos vasutaknál. Mindezzel csak alapot akartunk teremteni arra, hogy tovább mehessünk. Hogy tovább nem mehetünk, higyje meg a t. képviselő ur annak igen nagy része van azon általános mostoha viszonyokban, melyek ezen operatiók keresztülvitelére, de csak kezdeményezésére, de csak a szükséges számitások megtételére is ez idő szerint absolute nem alkalmasak (Igaz! a középen.) A pénzpiaczok oly criticus helyzetében, a melyben ma állanak, azon lázas állapotban, melylyel kelet felé tekintenek, kérdem lehet-e nagyobb transactiókat és pénzügyi operatiókat megkivánó ügyekbe bocsátkozni. (Igaz! a középen.)

Mudronnyal polemizálva, annak a vámügyre vonatkozó észrevételeire megjegyzi:

En most nem kivánok beszélni azokról a nagy számokról, a melyekre szinte irigykedve néztem, s a melyekkel oly könnyen kiteremtik a 36 millió frtot. (Derültség.) Azok a számitások annak idején, ha majd a szóban levő nagy kérdések tüzetesen napirendre kerülnek, meg lesznek világitva más oldalról is, és meg lesz mutatva, hogy sok irányban, homokra vannak épitve. Nem tartom ma még jogosultaknak az olyféle fölszólalásokat, minőkkel ezen thémát egy képviselő ur védelmezze, ki ezen védelem kedveért mint uj ellenzéki szótárát egy pár erős kifejezéssel megtoldotta, beszélvén bécsi parancsszóról, s ámbár nem akar, mint mondja, itélni a felett a mit még nem tud, ilyféle kitételeivel már is elitél. Ez állitásoknak majd szemébe fogunk nézni akkor, és ennek a képviselő urnak meg fogjuk mondani, hogy nem a bécsi parancsszó előtt hajoltunk meg, hanem hazánk jól felfogott érdekei előtt (Zajos helyeslés a középen, élénk ellenmondás a balfelől); meghajoltunk az előtt, mert az igenis általunk is ép oly féltett, mint a képviselő urak által őrzött érdekeket meg akartuk óvni azon rázkodásoktól, azon összeütközésektől, melyek a ki nem egyeztetett érdekek és az érdekek ellentétének harczából bennünket épen közgazdasági szempontokból, de más szempontokból is sujtottak volna. (Zajos helyeslés a középen.) Majd megfogjuk akkor mondani, mely szempontokból jártunk el és higyje el a képviselő ur, nem fogunk ellenvetései elől gyáván hátrálni; megfogjuk hallgatni és bevárni a ház itéletét föltt nk, majd ha minden pro és contra helyesen meg lesz mérlegelve. (Élénk helyeslés a középen.) Addig is egyet mondok a képviselő uraknak, a nélkül, hogy e nagy fontosságu kérdések fejtegetésébe bocsátkoznám, hogy akkor majd én is fogok az uraktól realis számitásokat kérni, mint most ők kérnek tőlem joggal realis praeliminárékat. (Élénk derültség és tetszés a középen.) En is megfogom akkor nézni, hogy a 37 millió a valóságban mennyire fog beszállani. Legyen azonban szabad a t. képviselő urakhoz egy intő szót már ezuttal is inténem, (Halljuk!) hogy azon politika, melyet a t. képviselő urak hangoztatnak, csak akkor helyes és oly módon helyes, mint minden politika, ha nem nyugszik az erők tulbecsülésén és illusiókon, a melyektől menteknek politikájok érveit ma nem mondhatni. (Helyeslés a középen.)

Annak igazolására, hogy a kormány semmit sem tett, hosszan elősorolja mindazon beruházásokat, melyek az utóbbi 8 év alatt eszközöltettek.

Beszédét igy végzi:

Nehéz a helyzet, sulyos az állapot ma is; nagy a hiány, mely fedezetlen és nem szabad lankadni a törekvésekben, melyekkel megindultunk s azt minden irányban folytatnunk kell, mert messze vagyunk a czéltól, de reménylem, hogy jobb időkben, egy pár év alatt nagyobb resultatumokat is fogunk találni e törekvések folytatása mellett. És jöhetnek jobb idők, a melyek hozhatnak elő és éberszthetnek oly tényezőket, melyek termékenyitőleg hatnak pénzügyileg és gazdaságilag, és jobbakká tehetik közállapotainkat, a melyek tán megengednek megtakaritásokat ott is, a hol ma a helyzet megtakaritásokat meg nem enged, melyek keresztülvihetőkké tesznek reformokat, operatiókat és müveleteket, melyekre mai helyzetünk nem alkalmas. Ezen jobb időkre, melyeknek feladata bevégezni a megkezdett munkát, átvinni ezen háztartást lehetőleg kedvezőbb és rendezettebb állapotban, mint a minőben ez volt és marad, igyekezetem, mig e helyen ülök. (Élénk hosszan tartó helyeslés és tetszés nyilatkozatok a középen.)

Bujanovics Sándor szavai félre magyarázásáért szól.

Szüllő Géza a ház folytonos derültsége közt beszél, s elfogadja a költségvetést.

Holnap Papp György szól, s ezzel az általános vita bezáratik.

Ülés vége 2 órakor.

Sárospatak, nov. 22. Tegnap este, mintegy hét óra felé, városunkat nagy tüzi lárma riasztá föl. Midőn a harangok megszólaltak, a dühöngő lángok magasra emelkedve rémesen világitották be a láthatárt. A tüz Kis-Patakon támadt, mikép azt maig se lehetett pontosan kikutatni. Pedig az, hogy egy elvtársunk Rácz Béni kis-pataki jegyző házában támadt, kinek pár óra alatt nemcsak lakóházát, de mondhatni mindenét, gazdasági eszközeit, beszállitott életét stb. semmivé tette, s szerencse, hogy a délkeleti szél időközben lecsillapodott, mivel ha erősebben fu, vagy irányát éjszak-nyugatnak veszi, egész Kis-Patak a lángok martalékává vált volna. Igy azonban a tüzet 2—3 ház, ugyannyi csür s egyébb gazdasági épületek elhamvasztása után szerencsére lokalisálni lehetett, s a város megmentetett isten

---

TÁRCZA.

Üllő és kalapács.

— Regény. —

Irta:

Spielhagen Frigyes.

HARMADIK KÖTET.

XXII. Rész.

(Folytatás.)

Hermin nyugtalanul várt reám; mert emlitém neki, hogy a herczeggel lesz találkozásom, bár elhallgatám az okot meg nem gondolva, hogy oly ügynek elhallgatása, mely rövideden el lesz döntve, nem helyes; s a titkolózás csak aggodalmakat okoz, miről meg is győződhetém, midőn aggálylyal reám függesztett szemeibe pillanték. De vajjon most mondjam e meg neki, mit eddig oly gondosan titkoltam? Oly zavart valék, hogy fejem kábult, szivem összeszorult.

Ez állapotból szabadulni kivántam, épen mint midőn valaki szabadulni igyekszik oly szobából, hol fulladás fenyegeti. És miként az ilyen a közelebbi módot felhasználja a menekvésre, ha mindjárt az ablakon át is, ép ugy kezdém én is beszédemet, mintha előre betanultam volna.

— A herczeg óhajtja, hogy szinházba menjek, mert szeretne velem valamit közölni, mit holnapra nem halaszthat. Örülne, ha te is eljönnél velem. Nagyon nyájas volt hozzám, s igen le vagyok kötelezve; szivesen volnék irányában figyelmes, ha ebben te is támogatnál.

— Igen, ma ő játszik, — szólt Hermin, szemöldeit haragosan összevonva.

— Mi közöm, mi közünk ehez Hermin?

Kitártam karjaim, s Hermin keblemre borult. Visszafojtott egész szenvedélye rohamosan kitört, sirt és kaczagott.

— Igazad van, mi közünk hozzá, mi közünk hozzá! Szép, s utóbbi időben oly sápadt arcza boldogságtól ragyogott. Soha sem volt ily gyönyörü.

— Feltünést fogsz okozni a szinházban, — mondám.

— Akarok is, különben nem mesterség szépnek lenni, ha boldogok vagyunk.

És ismét keblemre borult, aztán öltöző szobájába távozott, honnan csakhamar egyszerü, de izléses öltözékben, — mihez ő annyira értett, — lépett ki.

— Mit gondolsz, fogadhatom igy a herczeget? — kérdé enyelegve.

— A királyt is.

— Mindennek daczára?

— Mindennek daczára, — erősitém.

A szinházig az ut igen rövid volt, mégis volt, mégis röviden elmondám neki, mily ügyben értekezünk a herczeggel. Megmagyaráztam Zehrendorf eladásának szükségét, s a kedves lény mindenbe bele nyugodott. Egy fiatal férj fiatal nejével mindent közölhet, csak válassza meg a kellő időt.

A szinházba értünk. A herczeg meghivott páholyába, s ez kedvező volt; mert a ház zsufolásig megtelt, s páholyt nem kaptunk volna. Uj darab került szinre, s a fiatal szerzőről az időben sokat beszéltek. Tássalgási szinmü volt, melyben Constance — miként a szinlapról meggyőződém, — nem szerepelt. Még nem volt késő, de a földszint, s az emeltek mind megteltek; az elző rendü páholyok azonban most kezdtek népesedni. A herczeg még nem volt itt, s a nyitány alatt érkezett egy főrangu tiszt kiséretében, kit mint unokabátyját gróf Schlachtenseet mutatott be. A herczeg fekete frakkban, fehér nyakkötővel, s nyaka körül keskeny világos kék szalaggal, melyen egy külföldi gyémánt érdemjel ragyogott, valóban meglepően szép volt, és előkelő. Hermin iránt kiválóan figyelmes volt, mentegetőzött késedelmes érkezéseért, s mellette helyet foglalva, folytatta véle a társalgást. Nem sokára csendesen távozott a páholyból, miután a főherczegnő, ki őt magához, páholyába rendelte, épen megjelent. — Gróf Schlachteusse alezredes, kit rokona a herczeg minden szó nélkül nálunk hagyott, nem tudta, mit kezdjen vélünk, mig nem azon fényes eszméje támadt, hogy látcsövét nékem felajánlja, mit én köszönettel visszautaltam. Saját grófi szemei elé helyezé tehát, s az átelleni páholyra szegezé; de oly sokáig ott feledé, hogy magam is önkénytelen azon irányba pillanték. Egy hölgyet láttam a szemközti páholyban, ki e pillanatban fejét egy mögötte ülő férfiu felé fordità, de kiben én ennek daczára rögtön felismertem Constancet. Nem tudom minő benyomást gyakorolt volna reám ezen felfedezés, ha Herminnel nem lettem volna erre nézve már tisztában; még igy is hangosan vert szivem, midőn Hermin látcsövét szintén oda fordità; de örömteljes „hála istent“ rebegtem magamban, midőn látcsövét félre téve, enyelgő mosolygással pillantott reám. Aztán — a függöny épen felgördülvén, — a szinpadra fordità figyelmét a nélkül, hogy többé reá pillantana arra, kinek alakja utóbbi időben nagyon is sokat foglalkoztatá elméjét. Constance-t ellenben a szinpad nem látszott érdekelni. Látcsöve többnyire felénk volt irányozva a midőn kisérőjével nem társalgott, ki most mellette foglalt helyet, s kiben én Sommer más néven Lenz szinmüvészt ismertem fel. A páholy hátterében még egypár ifjut láttam, kik az előkelő világhoz tartozók lehettek, s kikkel koronként szintén társalgott. Valószinüleg felőlünk volt szó és aligha valami kedvező modorban; mert többször vettem észre Lenz sápadt arczán gunymosolyt, mely egészen eltorzitá; a többiek pedig a reánk irányzott látcső mögött nevettek.

A szép szinésznő, és környezetének érdeklődése a szemközti páholyban lévő hölgy iránt okozta-e vagy Hermin meglepően bájos egyénisége, de a közönség felvonások között szintén páholyunkat tüzték ki figyelmök tárgyául; mi még növekedett, midőn a herczeg visszatért, és Hermin mellett helyet foglalt. Földszint többen felálltak, hogy kényelmesebben belássanak páholyunkba; mások fejüket dugták össze, s hol Herminre, hol Constance-ra tekintének, s valószinüleg összehasonliták ezen két rendkivüli, bár különböző szépséget. A herczeg bizonyosan szintén észrevette Constance-t, de hasztalan kerestem arczán a legcsekélyebb felindulás jelét. Nem hiában élt gyermeksége óta oly körben, melyben az első szabály, hogy tanuljon meg az ember saját benyomásai fölött uralkodni. Enyelgett, nevetett Herminnel a legelfogulatlanabb modorban. Sorban megnevezé az elsőrendü páholysorban lévő ismerőseit, aztán felém, és unokabátyja felé fordult beszélgetve, s látszat szerint a legfelségesebben mulatott.

A második felvonás után ugyanez ismétlődött, csakhogy ekkor a főherczegnő egy kamarása jelent meg páholyunkban, s a főherczegnő nevében kérdé a herczeget, ki azon rendkivül szép és kellemü hölgy a páholyban. A fenséges herczegnő egészen elvan általa bájolva.

A herczeg nevetve közlé velünk a főherczegnő kérdését, midőn a deli kamarás távozott. A herczeg ugy vélekedett, hogy nem lehetetlen, miként ő fensége a társalgóterembe kisért bennünket, s készen lehetek a kereskedelmitanácsos czimre, vagy a negyedik osztályu érdemrendre. Megvallom, ha nem hittem is egészen ezen fenyegető vész bekövetkeztében, még is oly nyomasztó érzés lepett meg, mintha e terem rekkenő melegében valami szerencsétlenség volna keletkezőben. Ehez járult azon észlelésem, hogy Hermint a nagy hőség, a sok beszéd, a reá irányult figyelem rendkivül felizgatták, s miután pillantásukat kicseréltük, a harmadik felvonás után következő szünidőt arra használtam fel, hogy távozási szándékunkat kijelentsem annyival inkább, mert Hensel bankár nem volt látható a szinházban, s igy ügyünket be nem fejezhettük. A herczeg felállt, s karját nyujtá Herminnek, hogy a tornáczra vezesse, hová e pillanatban a kiállhatlan meleg elől a páholyokból menekült a közönség.

(Folytatása következik.)

kegyelméből. Isten kegyelméből, mondjuk, mert valahányszor városunkban vagy annak közvetlen szomszédságában tüz támad, mindig isten kegyelme ment meg bennünket a legnagyobb veszélytől, mert az emberi illetőleg hatósági gondoskodás léhasága semmi okos és becsületes intézkedés foganatositására sem képes. A tüz már javában dühöngött, midőn S. nagy Patak örökös vizhiányban szenvedő vizipuskája, szokott ürességével a helyszinére megérkezett. És ime csodák csodája, a vizipuskával megjelent tüzrendőr, a helyett, hogy arra nógatta volna az embereket, hogy az orruk előtt folyó Bodrogból vizet hozzanak, megállt s elkezdte magyarázni a Kis és Nagy-Patak községei közt a vizipuska használatának jogosultságát, s illetőleg ezen netaláni jogosultság különféle fokozatainak alkalmazhatóságait. A kis-pataki biró is ott állt mint a fabakter, egy szóval az egész intézkedés a legféktelenebb fejvesztességet s a legoktondibb ügyetlenséget mutatta. A tüzvész megszünt akkor, midőn már nem volt mit elemésztenie. Pedig Patakon annyi kincs van, t. i. tudományos és mükincs, a mely minden tüzvész alkalmával a majdnem bizonyos elpusztulásnak van kitéve, hogy valóban nem érthetjük honnan van azon indolentia, mely itteni némely factorainkat oly ázsiai módon jellemzi? A ref. kollegium nagy kiterjedésü épülettömegén maig sincsen villámhárító, a kollegiumnak vizipuskája sincs, városi vagy ifjusági tüzoltóegyletről szó sincs, sőt a Kun Pál tanár által nagy erőfeszitések közt létrehozott ifjusági tornaegylet is szünetel, miután nincs semmiféle helyisége, a melyben télen vagy bár nyári de kedvezőtlen időben gyakorlatait tarthatná. No de van tornatanitó, igaz, hogy évenkint csak 5—6 hétig tanit a főiskola kertjében, hát ez nem elég? Urak gondoljatok a tornaegyletre, mert ezen intézmény nélkül ma már berendezett iskola nem szokott lenni... Az ifjuság pedig alakitson a városi fiatalabb polgárokkal együttesen mielőbb tüzoltó egyletet, ne türje azt, hogy a szomszéd Debreczen lenézőleg kérkedjék a pataki iskolával szemben ezen a téren is. Előre fiuk!

A tüz mellett egy örvendetes ujdonságot is tudatunk: ugyanis a ref. főiskola bölcselet-theologiai szakában egy uj tanerő is dr. Ballagi Aladár rendkivüli tanár e napokban kezdte meg előadásait a heraldikából és müvelődés-történetéből. Ifjuságunk dicséretére legyen mondva, hogy ámbár már a tanév előrehaladt s az intézetek törvényes óraszáma be volt töltve, mégis tekintélyes számmal iratta fel magát az akadadémiai ifjuság a fiatal tanár érdekes előadásaira. Csak kitartás legyen s a magyar ifjusággal nem versenyezhet e haza határai közt senkisem.

A fögymnasium ifjuságának száma ez idén szaporodott ismét, ugy hogy tekintve a létszámot, a pataki gymnasium országunkban a harmadik helyen áll. De ezen létszám szaporodás, tekintve azt hogy az I-ső osztályban 106 növendék van, s az algymnasium többi osztályai is mind a 90—80 közt ingadoznak, parallel osztályok felállitva pedig nincsenek, a köznevelés és tudományos haladhatás szempontjából örvendetesnek éppen nem mondható.

A föiskolai tápintézet Szivos Mihály igazgató tanár felügyelete alatt örvendetes reformokon ment át, s ma már komoly panaszra senkinek sem lehet oka. A rend, tisztaság kifogástalan, s hiszszük, hogy ha Szivos ur további reformtervei az egyházkerület által fölkaroltatnak, oly tápintézete lesz a pataki iskolának, mely a versenyt bármely hazai elsőrangu tápintézettel is ki fogja állni.

* * *

UJDONSÁGOK.

A hivatalos lapból. A király f. évi november hó 13 án kelt határozványával megengedte, hogy báró Frankenstein Károly cs. kir. rendk. követ és meghatalmazott miniszter Drezdában, a részére adományozott szász királyi Albrecht-rend nagykeresztjét elfogadhatja és viselheti.

—

Az ügyvédi kamarákból. A pozsonyi ügyvédi kamara részéről közhirré tétetik, miszerint Hetényi Károly Verebélyen székelő ügyvédet, miután segéd szolgabirónak megválasztatott, valamint ifjabb Herbst János Nagyszombatban székelő ügyvédet, miután kir. törvéyszéki jegyzövé kineveztetett, az ügyvédi lajstromból, saját kérelmükre kitörülte. Ugyancsak a pozsonyi ügyvédi kamara részéről közhirré tétetik, miszerint Vajay Adolf nyitrai ügyvéd csalási bünténybeu lett elmarasztalása következtében az ügyvédi kamarának határozata által az ügyvédségtől elmozdittatott és az ügyvédi lajstromból kitörültetett.

— Don Karlos tegnap Bécsben meglátogatta a királyt, ki aztán viszont don Karlost kereste fel lakásán. Don Karlos tegnap családjával együtt Chambord gróf látogatására Florisdorfba ment, onnan pedig Gráczba utazik.

— Csernajeff Pécsett, mint lapunknak irják, csak a vonat szokottnál koraibb elindulásának köszönheté, hogy a fiatalság által rendezni szándékolt tüntetés kellemetlenségeitől megszabadult.

— Megczáfolják azon hirt, mintha több m. kir. honvédtiszt Törökországba ment volna át, szolgálatát felajánlani.

— Kedélyes életet él Hoffmann közös pénzügyminiszter, a ki tegnap a bécsi iparos körben fényes publikum előtt előadást tartott a Nilus forrásának felfedezése s a felső-nilusi tartományok tanulmányozása czéljából tett utazásokról. — A pénzforrásokról ugy is gondoskodik a magyar s az osztrák kormány, — jegyzi meg a „Hon". — És az adó-exekutor, tehette volna utána.

— A hatvanas bizottság küldöttsége tegnap tisztelgett Mocsáry Lajos képviselőnél, megköszönvén neki, hogy az országházban már a budget vita alkalmával megragadta az alkalmat árra, hogy az ifjuság tüntetése jogosultságát elismerje. Mocsáry a küldöttséget igen szivélyesen fogadta s hosszasb eszmecsere után bocsátotta azt el magától.

— A török sebesültek részére a budapesti egyetemi ifjuság gyüjtő bizottságához beérkezett adományok első kimutatása: Német Ede ur Váczról 2 frt, Földváry Miklós joghallgató ur 3 frt, Ónody Ilona ő nsga Budapestről 10 frt, Kun Károly ur gyüjtése Bugyi községben 30 frt, Udvardy Lajos ur Puszta-Sápról 5 frt, Kovács Károly ur Kalocsáról 5 frt, Gábor József ur Budapestről 67 dkgr. tépés és 50 kr. A népszinház több nőtagja 2 klgr. tépés. Darmay Győző ur gyüjtése az „Egyetértés" utján 11 frt 26 kr és 1 db huszas, Tarnóczy Sándor Bécsből a „Pesti Napló" utján 10 frt. A szarvasi fögymnas um gyüjtése 46 frt, Vass Imre ur a „Fővárosi Lapok" utján 2 frt, Domján János ur gyüjtése Gyonról 26 frt 25 kr Madarász Mariska urhölgy Paksról 5 frt, Glück József ur gyüjtése Világosról 2 frt, Demjén László tanuló Budapest 1 frt, Richter Rezső ur Budapest 5 frt, Ulrich Johanna urhölgy Budapest 55 kr, Gottertha Károly ur gyüjtése Német-Csernya 24 frt, Ernuszt József ur Vasmegyéből 10 frt, a „Nemzeti Hirlap" gyüjtése 13 frt 40 kr, Gelvei Vincze ur Páltelekről az „Egyetértés" utján 5 frt, Szemere Miklós ur Lasztóczról az „Egyetértés" utján 10 frt, összesen 227 ft, 26 kr, továbbá 1 drb huszas, és 2.67 klgr tépés. Midón a nemes adakozóknak ezért köszönetünket fejeznők ki, egyuttal azon kéréssel fordulunk Magyarország polgáraihoz, hogy ragadják meg az alkalmat Törökország iránti rokonszenvünk s hálánk kifejezésére, s járujanak bármily csekélységgel a török sebesültek számára elküldendő összeghez. A gyüjtő bizottság (irodahelyisége zöldfa-utcza 30. szám). elfogad és nyugtat bármely csekélységet. Budapest, 1876. nov. 19-én. A gyüjtő bizottság.

— Emberölés adóért. Az adóvégrehajtási barbarizmus netovábbjáról hallottunk ma példát felhozni a képviselőház ülésén. Ugyanis Brassóban a végrehajtó elment egy áldott állapotban levő nőhöz, kiméletlenül kiragadta alóla utolsó ingóságát, egy pokróczot, s a szegény nő kinjában idő előtt megszült, miben aztán az napon meghalt ő is, gyermeke is. Eddig tudtunk példát arra, hogy pisztolyt szegeztek az adózó mellének; eladták a holtak koporsóját, most már azt is megtudtuk, hogy tényleg elveszik pár frtért az ember életét. — Csak igy tovább!

— A székely kivándorlás akadályozása ügyében a vallás és közoktatásügyi miniszter következő rendeletet intézte az erdélyi kir. tanfelügyelőkhöz: A magyar kir. belügyminiszter folyó évi november 3-ról 50082. sz. a. kelt átiratában figyelmeztet az erdélyi részekből történő tömeges kivándorlásokra és felhiv, hogy annak meggátolására minden irányban czélszerü intézkedések tétessenek. Tekintettel a székely nép erkölcsös és vallásos érzületére, kétségtelen, hogy a lelkészek és néptanitók jóakaratu és tapintatos közremüködésétől a legbiztosabb siker várható; minek folytán meghagyom, hogy a tankerületében müködő néptanitókat hivja fel, mikép a lakosságot a kivándorlás sajnos következményeiről hatáskörükben ajánlkozó minden alkalommal világositsák fel, és az emberbaráti szeretet hazafiui ihlettségével odahatni buzgolkodjanak, hogy az e tekintetben kevéssé tájékozott polgártársaink ezen reájuk nézve annyira ártalmas kivándorlási szándéktól saját érdekökben elállásra birassanak. Budapest, 1876. évi november hó 14-én.

— A Margithid légszeszvilágitása a megnyitástól a főváros részére történt átadásáig a lánczhidigazgatóság által eszközöltetett, a miniszter rendeletére. E költség 399 forint 90 krajczárra rug. A főváros, midőn e pénzért az igazgatóság hozzá fordult, megtagadta kifizetését, mert a hid csak október 4-én adatott át neki. Kérdés, hogy a miniszterium fogja-e ezt fedezni.

— A kataszteri munkálatok köréből értesülünk, hogy a jelenlegi váczgödöllői s a budapesti kataszteri becslő járásokból, melyek tul nagyok, három fog alkottatni, — az utóbbinak székhelye valószinüleg a fővárosban lesz.

— Pest megyét illetőleg közöltük azt, hogy a márcziusi közgyülésben elhatároztatott az akkor üresedésben volt megyei választott bizottsági taghelyek betöltése, a mi azután meg is történt. Azonban a belügyér azt megsemmisitette, mert szerinte az év közben megürült választott bizottsági taghelyek azonnal nem töltendők be, csak is az év végén. A megye közönsége ennélfogva az akkor és az azóta megürült helyeket deczember 19-én fogja betölteni, mert ezen napra tüzte ki a választásokat. Üres tehát jelenleg az áporkaival együtt összesen hét választott bizottsági tagság, u. m.: az alsódabasi, az áporkai, a dömsödi, a dunapataji (2-ik), a gyömrői, a hajósi és a váczi (2-ik) választókerület. Az alsó dabasi választókerületben a választási elnök leend: Kégl István, helyettese pedig Szalay Pál; az áporkaiban Halász Móricz és Vörös Benő; a dömsödiben: Marjay József s Kudar Ferencz; a dunapatajiban: Kubinszky Ignácz s Ötvös János; a gyömrőiben: Koczán Ferencz s Szivós Károly; a hajósiban: Kompor József és Trajosy Antal s a váczi 2 ik alválasztó kerületben pedig leend az elnök Vácz város polgármestere és a helyettes Benkár Dénes.

— Schwetz Mátyásné — azon Schwetz Mátyás neje, ki a merényletet Pintér hadnagy ellen elkövette, — tegnap d. u. 2 órakor Vig-utcza 9. sz. lakásáról eltávozott s egy 4 éves kis lánykát, ki nála ápolásban volt — a szóbába bezárta. Schwetz Mátyásné eltávozása után a ház lakói annak lakásából sürü füstöt láttak kitodulni, mire Knopf János a lakást az ajtóban hagyott kulcscsal kinyitotta, de a tömör füst miatt csak nehezen léphetett a szobába, hol az ágyat izzó tüzben, a 4 éves kis lánykát pedig az ajtó mellett összeégve találta. A házbeliek a kis leány segély-kiáltását nem hallották s következtetni lehet, hogy őt előbb a füst fojtotta meg, mielőtt az égési fájdalmakat érezhette volna. A tüz keletkezésének oka okvetlen a kis leány vigyázatlanságából eredt.

— Sokan emlékeznek még reá, hogy 1875-ben a főv. hatóság Ujhelyi Henrik és társa Haas palotabeli boltjából 200 frt értékü zöldre festett mirenyes gyertyát foglalt le. E gyertyák mind ez ideig a hatóságnál hevertek. A tisztelt czég folyamodványára azonban, hogy a gyertyákat adják vissza nekik, ugy sem árulják többé, a tanács a főorvos véleménye értelmében elhatározta, hogy a lefoglalt gyertyák, minél előbb, — elégetés által megsemmisittessenek.

— Adományozás. A király trencsénmegyei Pruszka és Bochenic községek tüzkárosult lakosai részére magánpénztárából 500 frtnyi segélyt adományozott.

— Saját hatáskörükben intézkedtek némely vásarfelügyelők, midőn oly polgári kérdésekben, melyek a kincstári közegek felvilágositását vagy kellő utasitással ellátását tették szükségessé, egyenesen a fogyasztási adóhivatalokhoz intézték megkereséseiket. A főv. tanács jövőre ezt megtiltotta.

— Schwetz Mátyás, Pintér hadnagy orgyilkosa a lipótmezői tébolydába történt átszállittatása alkalmával annyira zúgolodott, hogy átkisértetését csak kényszerzubbony alkalmaztatása után lehetett eszközölni.

Rövid hirek. A fehértemplomi törvényszék halálra itélt ugy asszonyt, ki férjét borba tett mirenynyel megmérgezte. — Az enyingi fiatalság mükedvelői előadást rendez a török sebesültek javára. — Bukarestben egy 3 év előtt eltünt barát hullájára akadtak bizonyos helyen, a hol 3 év előtt ledér nők laktak. — A Petrozsény melletti kőszéntelepben tüz ütött ki, mely által az egész telep veszélyeztetve van. — Gyomán póstalopást kisérlettek meg a minap, hogy a vasuti vonat odaérkezett. A tettes elmenekült. — Rudolf trónörökös Isaszegen nagy sast lőtt, melynek kiterjesztett szárnyai egy ölnél többet tesznek. — Nyolcz lengyel utazott ma keresztül a fővároson, kik Triesztbe s onnan Törökországba szándékoznak menni harczolni. — Carré lovardája a sugáruti czirkusban jövő hó 26-án, karácsony napján fogja megkezdeni előadásait.

Irodalom.

— „A mezőség kopárainak befásitása" czim alatt az erdélyi gazdasági egyesület egy ötven aranynyal jutalmazott érdekes pályamunkát adott ki. Irta Fekete Lajos selmeczi bányász- és erdészakadémiai r. k. tanár. Kapható Aigner Lajos bizományában 1 frtért. A mü különös részletességgel ismerteti az egyes fanemeket s azoknak ültetésmódját, tekintettel a fennforgó viszonyokra, mindannyit igen tiszta s használható rajzokkal magyarázva meg. Nyelvezete egészen világos s igy azon jeles mü e tekintetben is igen haszálható. Ohajtandó, hogy az egyesület s szerző fáradozásainak gyakorlati sikere is legyen.

— „Kassai Lapok" czim alatt hetenként kétszer megjelenő „közleményeket" indit meg Rózsaági Antal a politika társadalom és irodalom köréből. Az előszó, melylyel a közlemények szerkesztője, programmként beköszönt, igen helyes elveket hangsulyoz, különös sulyt fektetve arra, hogy egy vidéki lapnak a fősulyt mindig a helyi érdekekre kell fektetnie; a lapban azonban ebből vajmi kevés található. A mutatványszám gyenge.

Szinház, müvészet.

— A nemzeti szinházban ma este három kis vigjáték kerül szinre, melyek egyike, „A rablógyilkos" About-tól való s e szinpadon Kuliffay Ede forditásában lát napvilágot, ma először.

— Dancz Nina kisasszony selmeczbányai, már bevégzett vendégföllépései folyamában diadalnapokat ért, melyek siker tekintetében egymást multák felül. A közönség, mely az ott müködő társulat iránt levelezőnk szerint különben is megitélhető érdeklődés jeleit tanusitja, mindvégig kitünően fogadta a vendégmüvésznőt, kinek kedves szinpadi alakja is sokáig fog élni az előadásokon jelen voltak emlékezetében.

— A kis doktor holnap, pénteken némi változással kerül szinre a népszinházban, amennyiben Beatrix szerepét a megbetegedett Sziklai E. kisasszony helyett Szabó Karola kisasszony ujon szerződött tag fogja énekelni.

Népnevelés.

— A népkönyvtárak terjesztése tárgyában vasárnap f. hó 26-án d. e. 10 órakor a czukorutczai iskola olvasó termében gyülés tartatik, melyre a t. cz. tagok tisztelettel meghivatnak. Türr István, elnök.

— Megerősités. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a mádi elemi népiskolához egyelőre ideiglenes minőségben kinevezett Márkus Sándor tanitót és Körmendy Emma segédtanitónőt állomásaikon végleg megerősitette.

— A sarkantyus-utczai polgári leány tanodának egyik terme olyan deroute állapotban van, hogy mennyezetének leszakadásától lehet tartani. Az előadás, mig a szükséges javitás meg lesz, más teremben tartatik.

Egyletek, társulatok.

— A létesitendő budapesti szövetkezet tárgyában vasárnap, f. évi november 26-án délelőtt 10 órakor a fővárosi iparoskör helyiségében (hatvani-utcza, régi pósta-épület) közgyülési előértekezlet tartatik. — Egyuttal felkéretnek a fogyasztási szövetkezetnek azon tisztelt pártolói, kik az aláirási iveket még be nem szolgáltatták, miszerint azokat okvetlenül (akár történt aláirási gyüjtés akár nem) magukkal hozni, avagy folyó évi 25-ig az iparoskörhez beküldeni sziveskedjenek.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— A belügyminiszter a felterjesztett regale-szabályokat azzal hagyta jóvá, hogy az egyénenként önvallomás alapján kivetendő regale-adóra vonatkozó szabályokat, ha ezen az uton a főváros jövedelme csökkenne, el nem fogadja, miért is ez esetben felhivja a tanácsot, hogy a regale-jövedelem emelése iránt annak idejében fölterjesztést tegyen.

— A vásár-igazgatóság jelentése szerint Kirsz Lipót fakereskedő daczára többszöri felszólitásnak 127 méternyi dunapartot minden engedély és bér fizetése nélkül elfoglalt. Meg fogják birságolni.

— Születések és halálozások. A lefolyt héten élve született 239 gyermek, elhalt 220 személy; a születések tehát 19 esettel mulják felül a halálozásokat. — Az élve szülöttek közt volt 169 törvényes, 70 törvénytelen; nemre nézve 116 fiu, 123 leány. — Halva született 12 gyermek, köztük 5 törvényes, 7 törvénytelen. — A halottak közt volt 140 férfi, 80 nő, egy éven aluli gyermek 51. — Ez év 46 hetében élve született összesen 12200 gyermek, elhalt 10869 egyén, a születések többlete tehát 1301.

— A Spiesz és Wallheim-féle szőlők bérlete iránt a tanács, mint előre látni lehetett, nem fogadta el Eberling ajánlatát évi 50 frttal, — hanem a pénzügyi és gazd. bizottság megállapodásához képest, tekintve, hogy a kérdéses telek, kórház-épitésre van kijelölve, jóllehet az épités ideje most meg nem állapitható s a fővárosnak a szőllő müvelésének fenntartása érdekeben nem fekszik, de tekintve másrészt, hogy e telek szántó-földül is használható, s igy jobban értékesithető, ennélfogva utasitotta a tanács a II. ker. elöljáróságát, hogy a kérdéses telek értékesitése iránt adjon véleményt.

Törvényszéki csarnok.

— Vétkes bukás. Prohaszka Ignácz budapesti vállalkozó, ki 1876. május havában csődbe esett, hamis bukással vádolva állott ma a budapesti fenyitő törvényszék előtt. Miután a mai végtárgyalás alkalmával kitünt, hogy vagyonbukott passivái majdnem 175,000 forinttal fölülmulják aktiváit és hogy az üzleti könyvek rendetlenül vannak vezetve, a törvényszék vádlottat vétkes bukás miatt 14 napi fogságra itélte, enyhitő körülménynek véve azon számos szerencsétlenségeket, melyek vádlottat az utóbbi években lépten-nyomon kisérték. Vádlott, ki az itéletben megnyugodott, a büntetés megkezdését f. é. deczember 4-ig elhalasztani kérte, mely kérelemnek a törvényszék a kir. ügyészség meghallgatása után helyet adott.

— Sikkasztással vádolt Roman kőbányai mezei rendőrkapitánynak végtárgyalása egy tanu megidézése végett ma délutáni 5 órára halasztatott.

TÁVIRATOK.

Bécs, nov. 22. A „Pol. Corr." jelenti Raguzából, hogy az oda behajózott török naszád, daczára az ismételt hatósági felszólitásnak a parancsnok mindenféle ürügye alatt nem hagyja el a gravosai kikötőt; az osztrák állomás hajó parancsot kapott a török hajó megvizsgálására, vajjon nem visz-e a hadi-dugárut. Az osztrák tengerészeti hatóságok utasittattak, hogy a török hadihajóknak a kikötőbe való bemenetelt csak en retache forcée esetében engedjék meg; az élelmi szerek és a katonai ruházatok kiszállitása, valamint a sebesültek és betegek elszállitása a kikötői-őrhajó ellenőrzése mellett engedtetik meg.

Bécs, nov. 23. A sajtó-bizottság helybenhagyta a Foregger által előterjesztett törvényjavaslatokat a büntető-eljárást a sajtóperekre vonatkozó rendszabályoknak megváltoztatását illetőleg és a sajtótörvény nehány határozatának megváltoztatását, mely leginkább a házalás szabadon gyakorolhatást, a kauczió-kötelezettség megszüntetését és a köteles példányok átszolgáltatását illeti. A bizottság mint uj határozatot a következő szakaszt vette fel a sajtójavaslatba: A szerkesztő, kiadó és nyomdász fel van jogositva a szerző vagy beküldő személyéről a bizonyitványt megtagadni.

Belgrád, nov. 23. (B. C.) A fejedelem elfogadta a miniszterium lemondását, de csak részleges miniszterváltozás lesz. Risztics végleg visszalép. Több oldalról nehéz vádak emeltettek ellene, melyek a skupstina bizottság legközelebbi ülésén szóba fognak hozatni. Valószinüleg Krisztics lesz miniszterelnök és Zumics külügyminiszter, Milojkovics marad. Marinovich Szt.-Pétervárról Konstantinápolyba megy. Magazinovics valószinüleg Bécsben fogja Szerbiát képviselni.

Berlin, nov. 23. (Birodalmi gyülés) A törvénykezési eljárásról szóló törvénynek második tárgyalásánál a 60-dik szakasztol 157-ig a bizottság inditványai szerint fogadtatott el.

Szt.-Pétervár, nov. 23. A czár e hó 21-én fogadta az osztrák követet és megujitotta békeszeretetének biztositásait.

New-York, nov. 23. A központi-bizottság a választó férfiak választásának megvizsgálására Dél-Carolinában Hayes és a republikánus államhivatalok jelöltje számára kiallitott törvényellenes igazolványai által élénk mozgalmat idézett elő. Wade a bizottság eljárását érvénytelennek nyilvánitotta, s felszólitotta a lakosságot, — hogy várja be a legfőbb törvényszék határozatát. Mexicóból érkezett hirek szerint a legfőbb törvényszék előbbi elnöke Jose Marie Iglesias Ganajuatában a köztársaság elnökévé kiáltatta ki magát; csapatok küldettek ellene.

Raguza, nov. 23. A „Muzzafir" nevü török naszád, hogy a vizsgálatot hadidugáru miatt elkerülje, daczára a bejelentett relache forcée-nak, mely tényleg nem létezett, elhagyta a grovosai kikötőt.

Berlin, nov. 23. Edhem pasa ma estve, legkésőbben holnap reggel Konstantinápolyba utazik a konferentiára.

Páris, nov. 23. A „Messager de Paris" irja: Salisbury azzal bizatott meg, hogy a német császárnál oda hasson, hogy a keleti kérdésben a semleges érdeknélküli Francziaország bizassék meg Törökországban az igért reformok keresztülviteléig a közbenjárással. A „Messager" hozzá teszi: Francziaország a felett egy értelemben van, hogy tartozkodó politikát kell szem előtt tartania, egy ily lépés eredménytelensége tehát bizonyos.

Raguza, nov. 22. Az országyülési-valasztásnál a legtöbb adót fizetők osztályából két nemzeti jelölt választott meg.

Brüssel, nov. 23. A kamara az ypeoni, antwerpeni és brüggei választási eljárásoknak inditványba hozott megvizsgálását elutasittotta. Malon miniszter megigérte, hogy a választási-visszaélések iránt legközelebb törvényjavaslatot fog beterjeszteni.

Versailles, nov. 23. A belügyminiszter, félreértések kikerülése végett a katonaságnak a becsületrend-lovagjainak temetésénél való résztvevését illetőleg, egy compromisz-törvényjavaslatot ajánlott, mely mint sürgösnek ismertetik el, és a bizottsághoz utasittatott; azt hiszik, hogy ez által a krizis el van háritva.

Bécs, nov. 23. Hitelrészv. 140.80. Galicziai 200.— Államvasut 261.50. Rente 61.40 — 1860-as 108.75 — 1864-es 133.—. — Ezüst 112.75. — London 126.15. — Unio-bank —.—. Általános épitőbank —.—. Angol-osztrák 70.75. Lombard 79.— — Tramway —.— — Hitelsorsjegy 159.50 Napoleond'or 10.07 — Arany 6.01 Frankfurt 61.30. — Porosz pénzutalvány 62.—. Török sorsjegy 12.—. Angol épitőbank —.—.

Bécs, nov. 23. Magyar földteherm. kötvény 73.50 Salgó-Tarján —.—. Magyar hitel 106.25 — Magyar záloglevél 85.50. Erdélyi —.—. Magyar keleti vasut 26.25 — Magyar sorsjegy 69.—. Magyar földhitel 28 —. Magyar vasuti kölcsön 96.— Anglo-magyar —.—. Franco-magyar bank —.—. Alföld 94 50 — Magyar észak-keleti vasut 88.50 Kelet-vasuti elsőbbségi kötv. 55.75. — Tiszai vasut 165.— Municipalis bank —.—

Éjjeli pósta.

Lucam fő-államtitkár jelentése a bankstatutumról. E jelentésnek azon inditvány képezi leglényegesebb részét, hogy a bankigazgatóság a bankválasztmánynyal közösen határozza el a következőket:

1. A császári osztrák pénzügyminiszter ur őexcellentiája és a királyi magyar pénzügyminiszter ur őexcellentiája előtt mély sajnálat fejeztessék ki a fölött, hogy a bankigazgatóság és a bankválasztmány a nagygyülésen nem indítványozhatja, miszerint az osztrák nemzeti bank késznek nyilatkozzék az osztrák-magyar banktársaságnak a statutumok és szabályok előterjesztett terve szerinti szabadalmát elfogadni.

2. A bankigazgatóság és a bankválasztmány azon meggyőződésben van, hogy a nemzeti banknak a monarchia pénzügyi és gazdasági viszonyainak megfelelő sikeres átváltoztatása csak azon esetben lesz elérhető, ha ez átalakitás más lényeges alapelvek szerint történik, mint amelyek az osztrák-magyar banktársaság szervezetében foglaltatnak.

3. A bankigazgatóság és a bankválasztmány bátorságot vesznek tehát mindkét magas pénzügyi kormánynak alázatosan ajánlani, méltóztatnék ő magasságaiknak a nemzeti bankkal egyetértőleg azon átalános alapelveket és különös föltételeket megállapitani, melyek az uj bankjegy-szabadalom tárgyában, ennek alaki életbeléptethetése végett érvényesüljenek.

Az osztrák alkotmányhü pártok vezértagjai a tegnapi határozat értelmében ma összegyültek, hogy megállapodjanak a miniszterekhez a kiegyezés tárgyában intézendő kérdés iránt. Bár eleve elhatározták, hogy a vita folyamát, valamint a hozandó határozatokat titokban fogják tartani: mindazáltal annyit bizonyosnak tarthatunk, hogy a miniszteriumhoz intézendő főkérdések egyike az lesz, vajjon a kormány a bankra vonatkozó májusi stipulatiókra nézve is kötelezte-e magát, a birodalmi gyülés ellenére a magyar kormánynyal egyetértőleg eljárni, mi a bankegyezmény elutasitása esetén kétségkivül kabinet-kérdést jelentene.

Miért lesz háboru? A „Kölnische Zeitung" szerint Reutern, az orosz pénzügyminiszter, mikor Livádiában a czárnál volt, az orosz állam pénztár érdekében minden követ megmozditott, hogy a czárt békés elhatározásra birja, és ez neki sikerült is. Mikor azonban a czár Pétervár felé utazott, csupa katonai egyénekkel volt környezve, s ezek oly harczias hangulatra birták őt, melynek kifejezése a moszkvai beszéd lőn.

A békeapostol szerepére most még a német császár vállalkozott — irja a „Köln. Ztg." — Ezzel egybehangzólag az „A. A. Z." azt állitja, hogy azon hir, mintha háboru esetében Németország jóakaró semlegességet gyakorolna Oroszország irányában, csupa combination alapszik. Sőt — mondja a „Kölnische Zeitung" — egy német-franczia háboru is csak azon esetben támadhatna, ha a francziák közvetlenül német területre rontanának be. A császár e mondása a párisi világkiállitásra vonatkoznék. Németországban azon nézetben vannak, hogy az abban való részvételre vonatkozó elutasitás nem végleges. Sőt a „Kreuzzeitung" még azt is állitja, hogy a császár és Bismarck épen a résztvevés mellett vannak, s csak a porosz miniszterek vannak ellene.

A német birodalmi gyülés elhatározta 107 szótöbbtéggel, hogy a sajtóvétségeket esküdtszék elé utasitja.

Éjszakamerika elnökévé mint a legutóbb fölmerült jelenségekből következtetni lehet, Hayes, a replublikánus jelölt lesz megválasztva. Mihelyt a congressus összegyült, több képviselő azonnal javaslatot terjeszt elő az elnökválasztás rendszerének megváltoztatására. Időközben a kormány folyvást szaporitja a wachingtoni helyőrséget, mi számos megjegyzésre ad alkalmat.

A föllázadt amerikai indiánok, mint az ellenök müködő tábornok jelenti, teljesen meghódittattak s jelenleg már kormányozható állapotban vannak. Az illető tábornok megjegyzi, hogy a még rakonczátlankodó két bandát még a tél bekövetkezte előtt elfogja.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabna és értéktőzsde. Budapest nov. 23. Csekély kinálat és igen mérsékelt vételkedv mellett buzában a rorgalom igen gyenge volt, néhány m. mázsa eladatott változatlan áron; az irány minden gabnanemüben tartósan szilárd.

Határidőüzletnél az irány meglanyhult. Buza tavaszra 11—12.00; rozs tavaszra 10—10.15; zab tavaszra 8.35—8.42; tengeri bánsági május—juniusra 6.70—6.75.

Értéktőzsde. A politikai helyzet kedvezőbb alakulata külföldön és Bécsben az árfolyamokat lényegesen felszöktetté, minek folytán nálunk is kedvező hangulat uralkodik, és egyenkint ismét előkerülnek a helyi értékek. Valuták leszállitott árfolyamokkal keltek.

Az előtőzsdén osztr. hitel részvények 137.70-ról 138.70-re emelkedtek, magyar hitel részv. 105.25-ön keresettek voltak.

A déli tőzsdén osztrák hitel részv. 133.50—138.40-en, magyar hitel részvények 105.75-ig emelkedve vásároltattak. Hengermalom részv. 765 ön I. budapesti gőzm. részvények 360-an köttettek, molnárok és sütők 300-on, Victoria gőzm. 265-on, Pannonia gőzm. részvények 880-on voltak keresettek. I. magyar biztositó részv. 1145-ön keresettek, magyar földteherment. kötv. 73²/₄ on keltek. Váltók Hollandra 104.10-on, német helyekre 52.20—61.80-ig, 20 frankos aranyak 10.11—10.10-en adattak el

Bécsi gabnatőzsde. Buza tavaszra 12.—12.15, Rozs tavaszra 10.50—10.70. magyar 10.60—10.70. Zab — kereskedelmi — 8.50—8.70, tavaszra 9.—9.05. Tengeri (uj készáru) 6.40—6.50, május—juniusra 7.20—7.25.

Bécsi értéktőzsde. Az előtőzsdén folytonosan szilárd hangulat uralkodott, valuták hanyatló irányban jöttek forgalomba; osztrák hitel 130, anglo 71, magyar hitel 705.50, 20 frankos arany 10,08.³/₄.

—

A lóvásártér és lótőzsde fölállitása iránt kiküldött bizottság ma délután ülést tartván, a következő megállapodásokra jutott: A bizottság nemzetgazdasági és fővárosi érdekből egyiránt elkerülhetleuül szügségesnek tartja e lóvásártér felállitását, mert az mai rendetlenségében továbbra meg nem maradhat. A felállitási hely tekintetében a bizottság oda nyilatkozik, hogy legczélszerübb lenne e czélra az üllői ur mentében jelölni ki helyet, mert a kerepesi és soroksári vámvonalon a közlekedés sokkal élénkebb, semhogy a forgalom a lóvásártér felállitása által ott akadályozva ne lenne. A tőzsdét a telek város felé eső részén, a lóvásártért pedig azon kivül javasolja a bizottság felállittatni. A mi a jövedelmet illeti, az a bizottság számitása szerint lényegesen eltér attól, a mit a vállalkozók várnak, hozzávetőleges számitás szerint ugyanis ez évi 9158 frtra tehető! Ezért is a bizottság a kiépitést a főváros által ohajtja eszközöltetni, mivel a bemutatott terv 54,881 frt költséget igényelne.

A borvásártérnek a vonalon belül a vaspálya összekötőhid és tábori korház közötti térre történt kijelölése folytán a budapesti magy. kir. pénzügyi igazgatóság megkeresé a föv. tanácsot, hogy a mennyiben ezen térség állandóan lenne vásárhelyül használandó, annak bekéritése okvetlen szükséges volna. Tekintve azonban, hogy az alsó dunaparti viszonyok jelenleg még nem olyanok, hogy a borvásárra a tábori kórház mellett kijelölt térség állandó borvásárhely maradhatna, mert p. o. legközelebb az egész part hosszában vasuti töltés fog épittetni hely- — azon kérdés, hogy a állandó borvásártér marad, és hogy keritéssel elláttatik, eldöntetlen marad.

Az osztrák nemzeti bank heti kimutatása nov. 22. Bankjegyforg 304,408.610 frt (— 5,391.530 frt.) Giró-betétek 866.274 frt 58⁵ kr (+ 555.938 forint 50 kr.) Beváltandó bankutalványok és más esedékes passivák 1,438.857 frt. 84 kr (— 261.511 forint 33·⁵ kr.) Fedezet: Érczalap 136,591.518 forint 50 kr (— forint — kr.) Érczben fizetendő váltók 11,744.220 forint 25 kr (— 145.440 forint 29 kr.) Államjegyek, melyek a bank tulajdonában vannak 3,107.739 forint — kr (+ 1,330.018 forint — kr.) Leszámitolás 140,021.282 frt 70.⁵ kr. (— 5,272.532 forint 75 kr.) Kölcsönök 28,041.800 forint — kr. (— 398.400 frt — kr.) Földtehermentesitési kötvények beváltott szelvényei 1,134.337 frt 64.⁵ krajczár (— 511.575 forint 17.⁵ kr.) Beváltott és börzeszerüleg vásárolt záloglevelek 5,526.400 frt á 66 ²/₃ %, 3,684.266 forint 66 kr.) (+ 2.666 forint 66 kr.) Összesen 324.325.264 forint 76.₅ krajczár A bavknak a hó végén készpénzben kiegyenlitendő követelése a jelzálog-utalványozási bizományi üzletből 612.781 frt — kr, (+ 612.178 frt — kr.)

A budapesti népbank fölszámoló bizottsága — a czég jegyzés története és az üzletnek tényleges átvétele után első kötelességének tartotta a volt igazgató tanács tagjai ellen a létezett ellenőrzési bizottság részéről a bünfenyitő törvényszéknél beadott följelentését megujitani, és egyuttal ismételve a volt igazgatók vagyonainak birói zár alá vételét kérelmezni, és ezen kérelmet leginkább azzal indokolta, hogy a volt igazgatók közül többen a legujabb időben részint ingatlan birtokaikat adósságokkal megterhelték, részint ingatlanaikat átiratták. — Mi természetesen nem tudhatjuk, hogy az eljáró kir. törvényszék ezen valóban igen méltányos kérelmet miért nem teljesitette mindjárt az első alkalommal, hanem azt bátran kimondhatjuk, — eltekintve a tisztán jogi szemponttól, hogy minden tekintetben csak helyesnek volna mondható, nem csak, mert ez által a részvényesek sorában az ily körülmények között is magyarázható izgatottság lecsillapodnék, hanem azért is, mivel ez által, minden további mendemondának és gyanusitásoknak eleje vétetnék, sőt mi nagyon is természetesnek találnók, ha az intézet volt igazgatói ez n biztositékot önként fölajánlanák, mivel az által legjobban bizonyitanák, hogy a kért vizsgálat eredményétől nem tartanak és eljárásukért a felelősséget elvállalják.

A gabonáshajók forgalma.

— Nov. 22. —

Atmenőben Györbe: Lelbach Ádám „Ádám"-ja, megrakva Verbászon saját számlájára 900 mtrm. buzával és 2000 mtrm. zabbal. — Zechmeister és fia „Sándor"-ja, megrakva Körösön saját számlájukra 3100 mtrm. buzával. — Lelbach Ádám „Krisztiná"-ja, megrakva Szivátzon saját számlájára 700 mtrm. buzával és 3500 mtrm. zabbal. — A győri társulat „18. sz. hajó"-ja, megrakva Ercsiben a győri gözmalom számára 2500 mtrm. buzával. — A győri társulat "12. sz. hajó"-ja, megrakva Kulán Strasser és König számára 1671 mtrm. buzával és 813 mtrm. zabbal.

—

Árverések, csödügyek, (Kivonat a „Budapesti közlöny" nov. 23 iki számából): Soroksár (Pest) decz. 28. Sternberg Jakab szántója 4709 frt. — Sz. Elemér (N. Becskerek) decz. 9. Milos Mihajlow hagyatéki ingatlana 2971 frt. — Kalocsa decz. 19. Dusnoki János ingóságai 215 frt. és ingatlanai 300 frt. 150 frt és 2060 frt. — Szentes jan. 22. Piti Pál szántója 13,489 frt. — Knéz (Vinga) nov. 29. Loju Athanáz kültelke 3111 frt. háza 150 frt és szőlője 93 frt. — Óbád (Temesvár) decz. 20. Szdaricszu Izsák háza és földje 3099 frt. — Budapest decz. 11. özv. Kuka Anna tabáni háza 19,900 frt. — Pécs gecz. 21 Pados Juliánna szőlője és présháza 2500 frt. — Vereb (Székesfehérvár) decz. 18. T. Szabó Márton ingatlanai 400 frt. 100 frt 5 fét és 1516 frt. — Debreczen decz. 4. Szilágyi Gábor hagyatéki házai 6000 frt és 2000 frt és kaszálója 150 frt. — Fülpös (Szatmár) decz. 27. Kormos Nándor ingatlana 2831 frt. — Ungvár decz. 1 Orosz László ingatlana 9057 frt.

Csödök: Szekulics Kirit nagybecsbereki kereskedő-, Sarácz Gábor sükösdi (Kalocsa) földmives-, Nagy Félső Ferencz csanádi (Kalocsa) földmives — Albert Mihály csanádi (Kalocsa) földmives és Albert János csanádi (Kalocsa) földmives ellen.

BUDAPESTI SZINLAPOK.

Pénteken, november 24 én, 1876.

NEMZETI SZINHÁZ.

Felhivás keringőre.
Vigjáték 1 felv. Irta Dumas.

Személyek:

Maurice,	Nagy Imre
De Sor,	Nádai
D'Joryné,	Prielle C.
Matild,	Molnárné

Végül:

Cox és Box.
Vigjáték 1 felv. Irta Morton.

Személyek:

Box János,	Ujházi
Cox Jakab,	Vizvári
Bouncerné	Császárné

Kezdete 7 órakor.

NÉPSZINHÁZ.

A kis doktor.
Vig operette 3 felvonásban.

Személyek:

Don Melkior,	Solymosi
Barabino,	Együd
Kasztorini,	Váradi
Basztrokko,	Tihanyi
Piccolo,	Kápolnai
A podeszta	Zádor
Hortenzia,	Darai K.
Beatriksz,	Szabó Karola
Fioretta,	Vidmár E.
Kazadoresz	Mohácsi S.

Kezdete 7 órakor.

Vizállás és időjárás.

Budapesten nov 23. 1.40 m. 0 fölött felhős
Pozsonyban nov. 22 2.26 m. 0 fölött felhős
M.-Szigeten nov. 23. 0.78 m. 0 fölött felhős.
Szatmáron nov. 23 0.62 m. 0 fölött felhős
Tokajban nov. 23 0.58 m. 0 fölött felhős
Szolnokon nov. 23. 0.07 m. 0 fölött felhős
Szegeden nov. 23. 0.81 m. 0 fölött esős
Aradon novem. 22. 0.78 m. 0 alatt felhős.
N.-Becskerek. nov. 22. 0.20 m. 0 fölött. felhős.
Bezdánnál novem. 21. 1.90 m. 0 fölött felhős.
Verbászon nov. 21. 1.60 m. 0 fölött száraz
Eszéken novem. 22. 1.39 m. 0 fölött hó
Sziszeken nov. 21. 1.42 m. 0 fölött hó
Mitroviczon nov. 21. 2.37 m. 0 fölött hó
Zimonyban nov. 21. 2.18 m. 0 fölött hó
Ó-Orsován nov. 21. 1.50 m. 0 fölött hó

Felelős szerkesztő: **Csávolszky Lajos.**

KÖZLEKEDÉS

Osztrák-államvaspálya.

GYORSVONATOK.

Budapest — Bécs.

Budapest *ind.* 7.50 r.
Érsekujvár *ind.* 10.33 r.
Pozsony *ind.* 12.58 d.
Bécs *érk.* 1.48 du.

Bécs — Budapest.

Bécs *ind.* 3.45 d. u.
Pozsony *ind.* 5.13 d. u.
Érsekujvár *ind.* 7.29 d. u.
Budapest *érk.* 10.15 e.

SZEMÉLYVONATOK.

Bécs — Budapest Baziás.

Bécs *ind.* 8.36 r. 8.20 e.
Pozsony *ind.* 11.05 r. 11.08 e.
Érsekujvár *ind.* 2.04 d. u. 2.14 r.
Budapest *érk.* 5.30 d. u. 6.08 r.
Budapest *ind.* 6.50 d. u. 7.05 r.
Czegléd *ind.* 9.20 e. 9.21 r.
Szeged *ind.* 12.48 é. 1.11 d. u.
Temesvár *ind.* 4.37 r. 5.05 d. u.
Baziás *érk.* 8.46 r. 10.55 e.

Baziás — Budapest — Bécs.

Baziás *ind.* 6.— e. 3.50 r.
Temesvár *ind.* 9.48 e. 9.22 r.
Szeged *ind.* 1.32 é. 1.12 d. u.
Czegléd *ind.* 5.16 r. 5.16 d. u.
Budapest *érk.* 8.04 r. 7.42 e.
Budapest *ind.* 9.10 r. 9.20 e.
Érsekujvár *ind.* 12.44 r. 1.— é.
Pozsony *ind.* 4.13 d. u. 4.06 r.
Bécs *érk.* 6.22 d. u. 6.11 r.

Bécs — Ujszőny.

Bécs *ind.* 7.48 r. 5.58 e.
Győr *ind.* 11.56 d. e. 10.10 e.
Ujszőny *érk.* 2.21 d. u. 11.13 é.

Ujszőny — Bécs.

Ujszőny *ind.* 2.21 d. u. 3.59 r.
Győr *ind.* 4.13 d. u. 5.07 r.
Bécs *érk.* 7.58 e. 8.52 r.

Valkány — Perjámos.

Valkány *ind.* 3.21 d. u.
Perjámos *érk.* 6.06 d. u.

Perjámos - Valkány.

Perjámos *ind.* 8.25 r.
Valkány *érk.* 11.10 d. e.

Jassenova — Oravicza.

Jassenova *ind.* 4.48 r. 8.12 r.
Oravicza *érk.* 7.15 r. 9.54 r.

Oravicza — Jassenova.

Oravicza *ind.* 5.— d. u. 7.08 e.
Jassenova *érk.* 6.38 d. u. 8.53 e.

Orovicza — Steyerdorf és vissza.

Oravicza *ind.* 10.30 de. | Steyerdorf *in.* 2.45 du.
Steyerdorf *ér.* 1.55 du. | Oravicza *érk.* 5.57 du.

Tótmegyer — Surány és vissza.

Tótmegyer *ind.* 1.40 du. | Surány *ind.* 11.45 de
Surány *érk.* 2.10 du. | Tótmegyer *ér.* 12.15 d.

Magyar királyi államvasutak.

Budapest — Losoncz — Ruttka.

Budapest *ind.* 2.54 d. u. 10.30 é. 7.20 r.
Gödöllő *ind.* 3.59 d. u. 12.11 é. 8.26 r.
Hatvan *ind.* 4.56 d. u. 1.38 é. 9.46 d. e.
S.-Tarján *ind.* 6.41 e. 4.09 é. 12.59 d. u.
Losoncz *ind.* 8.05 e. 6.18 r. 4.40 d. u.
Zólyom *ind.* 9.50 é. 9.14 r.
Ruttka *érk.* 1.21 é. 9.44 d. e.

Ruttka — Losoncz — Budapest.

Ruttka *ind.* 12.30 é. 4.25 d. u.
Zólyom *ind.* 4.13 r. 9.43 é. 7.50 r.
Losoncz *ind.* 6.05 r. 12.18 é. 11.34 d. e.
S.-Tarján *ind.* 7.24 r. 2.34 é. 2.17 du.
Hatvan *ind.* 9.20 d. e. 5.40 r. 4.52 du.
Gödöllő *ind.* 10.12 d. e. 7.07 r. 5.49 du.
Budapest *erk.* 11.18 d. e. 8.15 r. 7.— e.

Zólyom — Beszterczebánya és vissza.

Zólyom *ind.* 10.10 é. | Beszterczeb. *in.* 6.30 r.
Szliács *ind.* 10.34 é | Szliács *ind.* 7.13 r.
Beszterczeb. *é.* 11.50 é. | Zólyom *érk.* 7.27 r.

Garam-Berzencze — Selmecz és vissza.

G.Berzence *i.* 10— de. | Selmecz *ind.* 4.30 du.
Selmecz *érk.* 12.05 du. | G.Berzencze *é.* 6.14 du.

Miskolcz — Fülek.

Miskolcz *ind.* 6.18 r. 2.— d. u.
Bánréve *ind.* 9.33 d. e. 5.05 d. u.
Fülek *érk.* 12.20 d. u. — —

Fülek — Miskolcz.

Fülek *ind.* 6.40 r. — —
Bánréve *ind.* 10.— de. 4.— r.
Miskolcz *érk.* 12.45 d. u. 6.32 r.

Budapest — Hatvan — Miskolcz.

Budapest *ind.* 7.20 r. 8.45 e.
Gödöllő *ind.* 8.26 r. 10.29 é.
Hatvan *ind.* 9.36 de. 12 — é.
Vámos-Györk *ind.* 10.12 de. 1.11 r.
Füzes-Abony *ind.* 11.19 de. 3.09 r.
Miskolcz *érk.* 12.56 du. 5.53 r.

Miskolcz — Hatvan — Budapest.

Miskolcz *ind.* 1.50 du. 10.— e.
Füzes-Abony *ind.* 3.06 du. 12.51 é.
Vámos-Györk *ind.* 4.08 du. 2.37 é.
Hatvan *ind.* 4.52 du. 3.40 é.
Gödöllő *ind.* 5.49 du. 5.26 r.
Budapest *érk.* 7.— e. 6.50 r.

Vámos-Györk — Gyöngyös.

Vámos-Györk *ind.* 2.47 é. 10.25 d. e.
Gyöngyös *érk.* 3.27 é. 11.05 d. e.

Gyöngyös — Vámos-Györk.

Gyöngyös *ind.* 12.— é. 9.— r.
Vámos-Györk *érk.* 12.29 é. 9.29 r.

Füzes-Abony — Eger.

Füzes-Abony *ind.* 3.19 é. 11.30 d. e.
Eger *érk.* 4.12 é. 12.23 d. u.

Eger — Füzes-Abony.

Eger *ind.* 9.45 d. e. 11.37 é.
Füzes-Abony *érk.* 11.30 d. e. 12.22 é.

Hatvan — Szolnok.

Hatvan *ind.* 5.24 d. u.
Jászberény *ind.* 6.59 e.
Szolnok *erk.* 9.09 e.

Szolnak — Hatvan.

Szolnok *ind.* 5.00 r.
Jászberény *ind.* 7.27 r.
Hatvan *érk.* 8.42 r.

Zákány — Zágráb.

Zákány *ind.* 6.10 r. 3.45 d. u.
Körös *ind.* 7.44 r. 5.41 d. u.
Zágráb *érk.* 9.25 r. 8.10 e.

Zágráb — Zákány.

Zágráb *ind.* 6.28 d. u. 7.50 r.
Körös *ind.* 8.23 d. u. 10.24 r.
Zákány *érk.* 9.55 e. 12.15 d.

Károlyváros — Fiume és vissza.

Károlyvár. *i.* 12.10 r. | Fiume *ind.* 6.15 r.
Fiume *érk.* 9.22 e. | Károlyvár. *é.* 3.20 r.

Szabadalm. déli vasuttársaság.

Budapest — Pragerhof.

Budapest *ind.* 7.10 r. 9.35 e.
Székesfehérvár *ind.* 9.22 r. 11.56 é.
Kanizsa *ind.* 2.47 d. u. 4.50 r.
Pragerhof *érk.* 5.41 d. u. 7.47 r.

Pragerhof — Budapest.

Pragerhof *ind.* 9.50 r. 7.— e.
Kanizsa *ind.* 2.06 du. 11.30 é.
Székesfehérvár *ind.* 6.36 du. 4.15 r.
Budapest *érk.* 8.36 e. 6.16 r.

Kanizsa — Bécs.

Kanizsa *ind.* 11.48 é. .—
Szombathely *ind.* 3.07 r. .—
Soprony *ind.* 5.22 r. .—
Bécs *érk.* 9.42 r. .—

Bécs — Kanizsa.

Bécs *ind.* 7.15 e. .—
Soprony *ind.* 10.30 é. —.—
Szombathely *ind.* 12.52 é. .—
Kanizsa *érk.* 4.38 r. .—

Kanizsa — Barcs.

Kanizsa *ind.* 4.38 r. .—
Zákány *ind.* 5.41 r. .—
Barcs *érk.* 7.18 r. .—

Barcs — Kanizsa.

Barcs *ind.* 8.31 e. .—
Zákány *ind.* 10.23 e. —.—
Kanizsa *érk.* 11.48 é. —.—

Székesfehérvár — Ujszőny.

Székesfehérvár *ind.* 10.18 d. e. 12.23 é.
Kisbér *ind.* 12.28 d. u. 2.30 é.
Ujszőny *ind.* 1.37 d. u. 3.34 r.

Ujszőny — Székesfehérvár.

Ujszőny *ind.* 2.33 d. u. 11.37 é.
Kisbér *ind.* 3.56 d. u. 12.57 é.
Székesfehérvár *érk.* 5.33 d. u. 2.59 é.

Zágráb — Károlyváros.

Zágráb *ind.* 9.55 d. e. 8.45 e.
Károlyváros *érk.* 11.50 d. e. 10.40 é.

Károlyváros — Zágráb.

Károlyváros *ind.* 5.10 r. 3.40 d. u.
Zágráb *érk.* 7.05 r. 5.30 d. u.

Sziszek — Steinbrück.

Sziszek *ind.* 6.— r. 5.55 d. u.
Zágráb *ind.* 7.35 r. 8.05 e.
Steinbrück *érk.* 10.53 de. 11.15 é.

Steinbrück — Sziszek.

Steinbrück *ind.* 4.50 d. u. 6.05 r.
Zágráb *ind.* 8.30 e. 9.40 d. e.
Sziszek *érk.* 10.27 é. 11.03 d. e.

Fiume — Szentpéter.

Fiume *ind.* 5.— r. 1.30 du.
Szentpéter *érk.* 8.25 r. 5.29 du.

Szentpéter — Fiume.

Szentpéter *ind.* 10.50 d. e. 8.15 e.
Fiume *érk.* 2.43 d. u. 2.32 é.

Zákány — Báttaszék és vissza.

Zákány *ind.* 6.40 r. 4.05 d. u.
Kaposvár *i.* 10.40 de. 7.52 e.
Dombóvár *i.* 11.09 de. 9.05 e.
Báttaszék *ér.* 3.04 du. 12.32 é.
Báttaszék *ind.* 2.45 é. 1 — d. u.
Dombóvár *in.* 6.40 r. 4.36 d. u.
Kaposvár *ind.* 8.16 r. 6.06 e.
Zákány *érk.* 12.05 d. u. 9.40 e.

Tiszavidéki vaspálya.

Budapest — Debreczen — Kassa.

Budapest *ind.* 7.10 r. 6.03 e.
Czegléd *ind.* 10.21 d. e. 9.21 r. 4.03 r.
Szolnok *ing.* 11.27 d. e. 10.31 é. 6.21 r.
P.-Ladány *ind.* 2.08 d. u. 2.— d. u. 11.44 r.
Debreczen *ind.* 4.01 d. u. 4.30 r. 2.30 d. u.
Tokaj *ind.* 6.56 e. 9.52 d. e
Miskolcz *ind.* 9.12 é. 1.12 d. u. 8.07 r.
Kassa *érk.* 6.09 e. 11.52 d. u.

Kassa — Debreczen — Budapest.

Kassa *ind.* 9.29 d. e. 6.10 é.
Miskolcz *ind.* 7.49 r. 1.48 d. u. 9.31 e.
Tokaj *ind.* 9.31 d. e. 5.28 e.
Debreczen *ind.* 12.53 d. u. 10.22 é. 3.25 é.
P.-Ladány *ind.* 2.32 d, u. 12.30 é. 6.37 é.
Szolnok *ind.* 4.59 d. u. 4.40 r. 12.14 r.
Czegléd *érk.* 5.52 e. 6.02 r. 1.52 é.
Budapest *érk.* 8.31 e. 8.45 é.

Püspök-Ladány — Nagyvárad.

P.-Ladány *ind.* 2.43 d. u. 2.18 é.
Nagyvárad *érk.* 4.59 d. u. 5.31 r.

Nagyvárad — Püspök-Ladány.

Nagyvárad *ind.* 11.34 d. e. 9.12. e.
P.-Ladány *érk.* 1.31 d. u. 11.53 é.

Budapest — Arad — Temesvár.

Budapest *ind.* 7.30 r. 6.03 e.
Czegléd *ind.* 10.21 d. e. 9.11 é.
Szolnok *ind.* 11.17 é. 10.20 é.
Csaba *ind.* 2.09 d. u. 4.24 é.
Arad *ind.* 4.09 d. u. 5.44 r.
Vinga *ind.* 4.43 d. u. 7.13 r.
Temesvár *érk.* 6.56 e.

Temesvár — Arad — Budapest.

Temesvár *ind.* 9.09 d. e.
Vinga *ind.* 11.27 d. e. 7.49 e.
Arad *ind.* 12.39 d. u. 9.25 e.
Csaba *ind.* 2.13 d. u. 11.50 é.
Szolnok *ind.* 4.59 d. u. 4.29 r.
Czegléd *érk.* 5.52 e. 7.02 e.
Budapest *érk.* 8.31 e. 8.45 r.

Vágvölgyi vaspálya.

Pozsony — Nagyszombat.

Pozsony *ind.* 7.30 r. 6.30 e.
Modor *ind.* 8.14 r. 7.52 e.
Nagyszombat *érk.* 9.12 d.e. 8.42e.

Nagyszombat — Pozsony.

Nagyszombat *ind.* 6.15 r. 6.23 e.
Modor *ind.* 7.10 r, 7.42 e.
Pozsony *érk.* 7.57 r. 8.35 é.

Magyar északkeleti vasut.

Szerencs — M.-Sziget.

Szerencs *ind.* 9.35 de. 4.50 du.
S.-A.-Ujhely *i.* 11.— de. 5.44 du.
Csap *ind.* 1.49 du. 8.31 e.
Bátya *ind.* 3.12 d. u.
Királyháza *ind.* 6.24 e. 2.— é.
M.-Sziget *érk.* 8.19 é. 5.26 r.

M.-Sziget — Szerencs.

M.-Sziget *ind.* 6.35 r. 9.24 é.
Királyháza *ind* 10.23 d. e. 1.39 é.
Bátya *ind.* 1.— d. u.
Csap *ind.* 3.09 d. u. 6.09 r.
S.-A.-Ujhely *ind.* 5.— e. 8.30 de.
Szerencs *érk.* 7.58 e. 11.02 de.

Debreczen — Királyháza.

Debreczen *ind.* 4.12 du. 4.— r.
Nagy-Károly *ind.* 8.— e. 6.42 r.
Szatmár *ind.* 9.33 é. 8.03 r.
Királyháza *érk.* 12.31 é. 10.08 de.

Királyháza — Debreczen.

Királyháza *ind.* 8.19 e. 2.56 du.
Szatmár *ind.* 6.12 r. 5.— du.
Nagy-Károly *ind.* 8.17 r. 6.33 e.
Debreczen *érk.* 11.50 de. 9.07 e.

Batyu — Munkács.

Batyu *ind.* 3.12 d. u.
Munkács *érk.* 4.24 d. u.

Munkács — Batyu.

Munkács *ind.* 11.49 d. e.
Batyu *érk.* 1.— d. u.

Sátoralja-Ujhely — Kassa.

S.-A.-Ujhely *ind.* 8.30 r. 5.— du.
Leg.-Mihályi *ind.* 9.33 r. 6.45 du.
Kassa *ind.* 9.44 é. 12.13 du.

Kassa — Sátoralja-Ujhely.

Kassa *ind.* 1.31 du.
Leg.-Mihályi *ind.* 4.10 du.
S.-A.-Ujhely *érk.* 5.30 e.

Unghvár — Nyiregyháza.

Unghvár *ind.* 12.11 d. u.
Csap *ind.* 1.80 d. u.
Kisvárda *ind.* 4.20 d. u.
Nyiregyháza *érk.* 8.48 d. u.

Nyiregyháza — Unghvár.

Nyiregyháza *ind.* 8.20 r.
Kisvárda *ind.* 11.38 d. e.
Csap *ind.* 1.19 d. u.
Unghvár *érk.* 4.10 d. u.

Első erdélyi vaspálya.

Arad — Gyulafehérvár

Arad *ind* 6.29 r. 4.25 du.
Soborsin *ind.* 10.07 r. 8.18 e.
Piski *ind.* 2.21 d. u. 12.34 é.
Gy.-Fehérv. *érk.* 5.09 d. u. 3.13 é.

Gyulafehérvár — Arad.

Gy.-Fehérv. *ind.* 10.18 de. 10.— é.
Piski *ind.* 4.04 d. u. 4 04 r.
Soborsin *ind.* 4.10 d. u. 7.47 r.
Arad *érk.* 8.11 e. 11.55 de.

Piski — Petrozsény.

Piski *ind.* 2.41 d. u.
Petrozsény *érk.* 7.29 e.

Petrozsény — Piski.

Petrozsény *ind.* 7.47 r.
Piski *érk.* 11.08 d. e.

Magyar keleti vasut.

Nagyvárad — Kolozsvár — Brassó.

Nagyvárad *ind.* 5.27 d. u. 6.18 r.
B.-Hunyad *ind.* 9.21 é. 12.55 du.
Kolozsvár *ind.* 11.33 é. 3.31 du.
Nagyenyed *ind.* 3.42 é. 9.57 é.
Segesvár *ind.* 8.19 r. 4.38 é.
Brassó *érk.* 1.36 du. 9.50 r.

Brassó — Kolozsvár — Nagyvárad.

Brassó *ind.* 2.30 du. 4.30 du.
Segesvár *ind.* 7.39 e. 11.26 é.
Nagyenyed *ind.* 12.15 é. 6.58 r.
Kolozsvár *ind.* 4.47 é. 12.32 du.
B.-Hunyad *ind.* 6.51 r. 3.31 du.
Nagyvárad *érk.* 10.44 de. 8.06 e.

Kocsárd — Marosvasárhely.

Kocsárd *ind.* 3.10 r.
Maros-Vásárhely *érk.* 6.21 r.

Marosvásárhely — Kocsárd.

Maros-Vásárhely *ind.* 9.33 é.
Kocsárd *érk.* 12.43 é.

Kis-Kapu — Nagy-Szeben.

Kiskapu *ind.* 6.50 r. 9.54 e.
Nagyszeben *érk.* 8.41 r. 11.45 é.

Nagy-Szeben — Kis-Kapu.

Nagyszeben *ind.* 7.19 e. 4.10 r.
Kiskapu *érk.* 9.04 e. 5.55 r.

Tövis — Gyulafehérvár.

Tövis *ind.* 6.25 r. 11.45 d.
Gy.-Feh. *é.* 7.03 r. 12.23 d.

Gyulafehérvár — Tövis.

Gy.-Feh. *ind.* 8.07 e. 3.20 r.
Tövis *érk.* 8.45 e. 3.58 r.

Alföld-fiumei vaspálya.

Nagyvárad — Eszék.

N.-Várad *ind.* 5.17 d, u. 9.23 d. e.
Csap *ind.* 8.40 e. 2.45 d. u.
Szeged *érk.* 7.39 e.
Szeged *ind.* 2.09 é. 12.07 d.
Szabadka *ind.* 4.33 r. 4.30 d. u.
Gombos *ind.* 9.15 d. e. 10.— é.
Eszék *érk.* 10.23 d. e. 11.19 e.

Eszék — Nagyvárad.

Eszék *ind.* 2.59 d. u. 4.59 r.
Gombos *ind.* 7.22 e. 5.40 r.
Szabadka *ind.* 10.13 é. 10.22 de.
Szeged *érk.* 12.09 é.
Szeged *ind.* 4.14 é. 12.17 du.
Csaba *ind.* 6.03 r. 2.45 du.
N.-Várad *érk.* 9.22 d. e. 7.27 e.

Eszék — Villány.

Eszék *ind.* 3.— r. 2.34 d. u.
Villany *érk.* 4.48 de. 4.28 d. u.

Villány — Eszék.

Villány *ind.* 11.10 d. e. 12.23 é.
Eszék *érk.* 11 59 d. u. 2.25 é.

Mohács-pécs-barcsi vasut.

Mohács — Barcs.

Mohács *ind.* 3.59 d. u. 4.19 r.
Pécs *ind.* 9.— e. 8.52 r.
Barcs *érk.* 9.59 é. 8.25 d. e.

Barcs — Mohács.

Barcs *ind.* 7.09 e. 7.29 r.
Pécs *ind.* 9.54 d. e. 8.59 e.
Mohács *érk.* 12.59 d. u. 11.59 é.

Magyar nyugoti vasut.

Székesfehérvár — Grácz.

Sz.-Fehérvár *ind.* 9.27 r.
Veszprém *ind.* 1.40 é. 11.31 de.
Kiszczell *ind.* 6.38 r. 1.47 du.
Szombathely *érk.* 9.30 r. 3.15 du.
Szombathely *ind.* 9.45 e.
Gyanatalva *ind.* 12.17 é. 5.02 du.
Grácz *érk.* 7.40 e.

Grácz — Székesfehérvár.

Grácz *ind.* 6.24 r.
Gyanafalva *ind.* 3.07 du. 9.15 de.
Szombathely *érk.*) 6.46 e. 11.27 de.
Szombathely *ind.*)
Kisczell *ind.* 8.46 é. 1.28 du.
Veszprém *ind.* 2.12 é. 4.47 dn.
Sz.-Fehérvár *érk.* 6.33 e.

Győr — Kisczell.

Győr *ind.* 9.50 r. 5.40 du.
Pápa *ind.* 11.20 e. 7.56 du.
Kisczell *érk.* 12.13 d. 8.56 du.

Kisczell — Győr.

Kisczell *ind.* 1.55 d. u. 6.20 r.
Pápa *ind.* 2.47 d. u. 7.33 r.
Győr *érk.* 4.16 d. u. 9.14 r.

Kassa-oderbergi vasut.

Kassa — Oderberg.

Kass *ind.* 12.54 du. 10.24 é.
Igló *ind.* 4.52 du. 2.36 é.
L.-Sz.-Mikl. *ind.* 9.20 é. 7.31 r.
Ruttek *ind.* 1.49 é. 11.52 du.
Zsolna *ind.* 2.31 é. 11.09 du.
Oderberg *érk.* 5.48 r. 3.18 du.

Oderberg — Kassa.

Oderb. *ind.* 6.15 e. 11.18 de.
Zsolna *ind.* 10.30 é. 3.15 du.
Ruttek *ind.* 1.59 é. 4.59 du.
L.-Sz.-Mikl. *ind.* 4.54 r. 7 56 e.
Igló *ind.* 9.22 de. 1.21 é.
Kassa *érk.* 12.53 du. 6.08 r.

Kassa — Eperjes.

Kassa *ind.* 6.30 e. 6.00 r.
Eperjes *érk.* 7.57 e. 7.37 r.

Eperjes — Kassa.

Eperjes *ind.* 12.20 d. u. 3.04 é.
Kassa *érk.* 2.05 d. u. 4.32 é.

Eperjes-tarnowi vasut.

Eperjes — Orló.

Eperjes *ind.* 2.45 d. u.
K.-Szeben *ind.* 3.52 du.
Orló *érk.* 6.10 e.

Orló — Eperjes.

Orló *ind.* 4.33 r.
K.-Szeben *ind.* 7.12 r.
Eperjes *érk.* 8.15 r.

Első magy.-galiczai vasut.

Legenye-Mihályi — Przemysl

Leg.-Mihályi *ind.* 7.— e. 12.51 é.
Homonna *ind.* 9.30 é. 4.54 du.
Alagut *ind.* —
Lupkov *ind.* —
Zagorcz *ind.* —
Przemysl *érk.* 10.05 r. 9.45 e.

Przemysl — Legenye-Mihályi.

Przemysl *ind.* 9.01 du. 5.05 r.
Zagorcz *ind.* —
Lupkov *ind.* —
Alagut *ind.* —
Homonna *ind.* 5.41 e. 12.44 é.
Leg.-Mihályi 8.— r. 4.54 érk. 4 e

Szőnyegek, teritők és függönyök

legnagyobb választékban különös olcsó árakon,
főleg a legujabb szőnyegeket szobák behuzására,
salon-, pamlag-, ágy-, zongora- és oltár-szönyegeket.
kokuszlábtörlők és angora-szörméket minden szinben és nagyságban,
ágy- és asztalteritőket, flanell takarókat,
legnagyobb készlet csipke-függönyök és Store-okban,
nagy választék nehéz szmyrnai szönyegek gyári áron alul

TOTTIS és KREN az északi csillaghoz,

Budapest V. Dorottya utca 2. sz. a.

Fiók-üzlet: Újbécsi-utca 5. szám alatt.

T. c. vidéki vevőink kényelmére kivánatra nagyobb minta darabokat választás végett, szönyegek szükségleténél szobák behuzására, és szmyrnai szönyegekről rajzokat küldünk. 527 40—11

Megrendelések pontosan teljesittetnek, meg nem felelő áruk kicseréltetnek. Árjegyzéket bérmentve küldünk.

LAMPEL RÓBERT

könyvkereskedése és kiadóhivatalában

Budapest, IV. váczi utcza 12 sz. a.

következő német divat- és szépirodalmi lapokra lehet előfizetni.

A „Bazár“ negyedévre házhoz szállitva 1 frt 50 kr. postán küldve 1 frt 80 kr.
A „Frauenzeitung“ kis kiadás „ „ 1 „ 55 „ „ „ 1 „ 85 „
A „Frauenzeitung“ nagy „ „ „ 2 „ 55 „ „ „ 2 „ 85 „
A „Cornelia“ „ „ 1 „ 20 „ „ „ 1 „ 50 „
A „Viktoria“ „ „ 1 „ 35 „ „ „ 1 „ 65 „
A „Modenwelt“ „ „ — „ 75 „ „ „ 1 „ 05 „
Az „Über Land und Meer“ egész évre 7 frt 80 kr.
A „Fliegende Blätter“ egy kötet 4 frt 16 kr.
A „Buch für Alle“ egész évre 4 frt 68 kr.
A „Heimath“ „ „ 4 „ 80 „
Az „Illustrirte Welt“ „ „ 4 „ 20 „

Azontul minden **franczia, angol** és más nyelvekben megjelenő lapokra előfizetésekre elfogad és annak szétküldését pontosan és gyorsan eszközli.

Főnyeremény 200,000 frt,
legkisebb nyeremény 195 ft.
1876. deczember 1-én

történik a kormány által alapitott s biztositott cs. kir. 1858. évi jutalomdij-kölcsön nagy huzása 120 millió 983,000 frt osztr. ért. összegben.

A kölcsön magas nyereményei közt, a legkisebb nagy nyeremények foglalnak: 200,000, 150,000, 50,000, 25,000, 20,000, 15,000, 10,000, 5000, 2000, 1000, 500 s. a t. forintjával, és 195 frt minden kihuzott sorsjegy legkisebb nyeménynyel.

Semmi másféle kölcsön-sorsjáték nem nyujt oly nagy nyeremény-előnyöket, mint ez, s mindenkinek alkalom adatik, csekély betéti összeggel a 200,000 frt megnyerhetésére.

Egy sorsjegy ára sorzat- s nyerszámmal 2 frt, 3 sorsjegyé 5 frt, 7 sorsjegyé 10, 15 sorsjegyé 20 frt. o. é. bankjegyekben.

Megrendelések, a pénzösszeg beküldése mellett, gyorsan, lelkiismerettel s bérmentve eszközöltetnek; minden megrendelőnek a sorsolási hivatalos alapterv mellékletetni fog, valamint felvilágositással szolgálandunk s a végbement huzás után a nyereménylajstrom minden részvevőnek ingyen küldetik meg, s a nyeremények azonnal kifizettetnek. A megrendelések közvetlen azalóirt kereskedői házhoz intézendők.

Breycha J., M./m. Frankfurtban, (Pestalozzistrasse 8.)
572 4—2

A
KOMLÓKERTBEN

PARRAGH GÁBOR borcsarnoka,
izletes és házias magyar konyhája, **estenkint**
a fővárosban
egyetlen egy
magyar daltársulat előadásai;

Bunkó Ferencz és fiai zenetársulat játéka élvezetet és kedélyes szórakozást ajánlanak a n. é. közönségnek.

Mittenhuber Ferencz büvész és 8 éves fia kautsuk-müvész közremüködnek az előadás közben. 528 12— 3

A téli évadra
ROTHBERGER JAKAB

cs. k. udvari szállitó uri ruha-raktára Budapesten, Kristóf-tér 2. sz. I. emelet, ajánlja dusan felszerelt raktárát elegáns

URI RUHÁKBÓL,

ugymint:

Téli kabátok, vattirozva	. . . . .	18	forintól feljebb.
Mencsikoffok	kettős jepskingból	20	
Városi bundák	„ „	45	
Utazó bundák	„ „	30	
Teljes öltözetek	„ „	20	
Téli nadrágok	„ „	6	

ugyszinte mindennemü inasi ruhák és fiu-ruhák, **a legolcsóbb szabott árakon.** 554 25—16

Uj hentes üzleti-gyár.

A t. cz. közönséggel szerencsém van tisztelettel tudatni: miszerint Budapesten, VIII. ker. **Nagy-fuvaros-utczai** 14- sz. alatti házban **füstölt hus és kolbász-gyárt** állitottam, a **IV, ker. kecskeméti** utczában 5. sz. **és VI. ker. nagymező** utczában pedig fiók hentes üzletet nyitottam.

Gyártmányaimat különösen a **kolbászféléket** a t. cz. közönségnek biztosan ajánlhatom, miután Bécsből nagy erővel rendelkezem.

Sertéseket, valamint a **prágai sonkákat** egyenesen Csehországból hozatván, azon kellemes helyezetben vagyok, miszerint ez uton a. t. cz. közönségnek igen izletes árukkal szolgálhatok.

Vidéki megrendelések utánvétel mellett pontosan teljesitetnek.

Számos látogatás és megrendelésekért esedezik

Zadák Al.
Hentes és kólbász gyár, Budapesten.
562 20—10

LAMPEL R. könyvkiadóhivatalában kapható:

KÜLFÖLDI SZINMÜTÁR.

I.
ANGOLOSAN.
Vigjáték 2 felvonásban.
GÖRNER
után magyarositotta
KOMLOSSY FERENCZ.
Ára 50 kr.

II.
Az utolsó levél.
SARDOU
után
SZERDAHELYI KÁLMÁN.
Ára 80 kr.

III.
A nyolczadik pont.
Vigjáték egy felv.
MURGER
után
WALZEL és SZERDAHELYI.
Ára 50 kr.

Nem színlelt végeladás!

Miután a rosz üzlet-menet végett
china-ezüstáru-gyárunkat
teljesen beszüntetjük, kényszeritve vagyunk pompás china ezüstgyártmányaink tömérdek készletét a leggyorsabban az előállitási áron sokkal alább elárusitani. Kiséletül szolgáljon következő kivonat a nagy árjegyzékből, mely utóbbi **kivánatra bérmentesen megküldetik.**

Mérsékelt ára:

	azelőtt	most csupán		azelőtt	most csupán
6 db. kávéskanál	frt 3.50	1.50	1 db. cukortartó zárral	frt 14.—	—
6 „ evőkanál	„ 7.50	2.80			
6 „ asztali kés	„ 7.50	2.80	1 p. gyertyatartó	„ 8.—	5
6 „ asztali villa	„ 7.50	2.80	6 d. kés-nyugtató	„ 5.—	2.70
1 „ leves szedő	„ 5.—	2.30	6 „ csemege-villa	„ 6.—	2.50
1 „ tej-szedő	„ 3.50	1.50	6 „ csemege-kés	„ 6.—	2.50
1 „ vaj-szelence	„ 5.—	2.—	1 „ czukorfogó	„ 2.50	1.—

Legujabb kézelőgömb-garnitura, gépezettel á 1 frt, Parafa-dugok állat fejekkel á 40 kr.

Továbbá pompás findzsák, kávé- és thea ibrikek, tojáskészletek, fogpiszkáló-tartók, eczet- és olaj-készletek és más egyéb számos czikkek, stb. stb. szintoly meglepő olcsó árakon.

Különösen figyelemre meltó:

6 db. evőkanál, 6 d. villa } mind a 24 drb. együttvéve elegans
6 „ kávéskanál, 6 „ kés } tokban 24 frt, helyett csak 10 frt.

Ugyanaz **britannia-ezüstből,** mind a 24 darab elegans tokban **csak 7 frt.**

Vidéki megrendelések utánvét mellett **pontosan és lelkiismeretesen** eszközöltetnek. Cim: 538 6—4

PREIS E., Bécs, Rothenthurmstrasse 16.

Dr. Handler Mór

orvos-, sebésztudor, szülész és szemész,
gyógyit gyökeresen fényes és tartós siker **biztositása** mellett mindennemü

TITKOS

BETEGSÉGEKET

1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, ugymint **magömléseket,**
az **ingerlékeny gyengeséget,** az **ondófolyást,** különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt);

2) **hugycsőfolyásokat** (még oly idülteket is), **a nemzőrészek bujakóros fekélyeit** és **másodrendü bujakórt** minden alakjaiban és elcsufitásaiban;
3) **hugycsőszükülésekét:**
4) friss és idült nyákfolyásokat **nőknél,** az ugynevezett **fehérfolyást,** és az onnan eredő

MAGTALANSÁGOT;

5) **bőrkiütéseket;**
6) a **hugyhólyag betegségeit** és mindennemü **vizelési nehézségeket.**

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és estve 7 órától 8-ig.

Lakik: Pesten, belváros, kigyó-utcza 2-ik szám a. kigyó- és városház-utcza sarkán. (Rottenbiller-féle házban) I. emelet, bemenet a lépcsőn.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.
553

INGYEN!

sőt levélbeli kivánatra
még bérmentve is!
készséggel szolgáltatik mindenkinek
leggyönyörübb
női ruha-kelmék
nagyválasztéku mintagyüjteménye

Hamburger Adolf

a „koronaherczeghez“ czimzett
divatáru-kereskedésében
koronaherczeg-utcza 8. sz.
BUDAPESTEN.
549 20—11

Jó és tartós munkáért jótállás biztosittatik!

Bámulatos olcsón!

Bámulatos olcsón!

SCHULHOF ADOLF

Budapest, országut, Károly-kaszárnya 24. szám, nagyszerü czipő-gyári raktárában
kaphatók nagyban és kicsinyben.

Nők számára.		Urak számára.	
Nemez comodczipök (Filz) jó meleg béléssel	1 frt 30 kr.	Comodczipök, **nemezből,** akármely szinben	1 frt 50 kr.
Legfinomabb **nemez** (Filz) comodczipők magas lehajtott szárral, sarok s magas kitünő szép máslival	2 frt 20 kr.	**Sagrinbör** topánok, lakkaplival vagy anélkül, jó erős dupla talppal	4 frt 80 kr.
Bör czugos topánok legfinomabb **zergebörből** magas szárral s erős dupla talppal	4 frt — kr.	Legfinomabb **borjubör** topánok, (vizos) legerősebb 3-szoros talppal	5 frt — kr.
Legfinomabb **éborlasting** czugos topánok, magas szárral	3 frt 80 kr.	**Muszkalakk** topánok (vizben áthatlan) kitünő minőségben	5 frt 80 kr.
Bársony czugos topánok, legfinomabb kikészitésben jó s vastag dupla talppal	4 frt 50 kr.	**Valódi muszka bagaria** térdi-czizma, legbiztosabb, vizben áthatlan, egész vastag talppal	13 frt — kr.
		Fiuknak való **csizmák** legdusabb választékban	4—7 frt — kr.
		Leányok, fiuk és gyermekek számára mindenféle topánok	1 frt 50 kr. — 3 frt 20 kr.

Vidéki megrendelések az ár beküldése vagy utánvétel mellett pontosan és gyorsan eszközöltetnek.
Az áruk tartósságáér jótállás biztosittatik. 558 25—4

Budapest, 1876. Nyomatott Vodianer F.-nél.